

8 Септември
одбележан
во Хрватска

Intervju s
Arminom Hodžićem:

Politika nije samo
donošenje zakona

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Година XXXII 2025.

ЈУЛИ-АВГУСТ
SRPANJ-KOLOVOZ

ISSN 1333-7769

БРОЈ
156

**Вистинска приказна на соживот,
разбирање, почитување, песна и радост**

Охрид

Селце

**Летни школи
Иднина полна со надеж, љубов и
припадност кон корените**

Ferozomal

mikrogranule za izravnu primjenu
dodatak prehrani sa sladilima

okus limuna i šumskog voća
s liposomalnim željezom
i vitaminima C i B₁₂
30 vrećica

Sadrži željezo
koje doprinosi
smanjenju umora
i iscrpljenosti te
normalnoj funkciji
imunološkog
sustava.

ALKALOID

Health above all

GLASILO ZAJEDNICE
MAKEDONACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ

СПИСАНИЕ НА ЗАЕДНИЦАТА НА
МАКЕДОНЦИТЕ ВО РЕПУБЛИКА
ХРВАТСКА

Главна и одговорна уредничка:
МИЛЕНА ГЕОРГИЕВСКА

Заменик на главната и одговорна уредничка:
ЕЛИЗАБЕТА ПЕТРОВСКА

Уредништво:

Компјутерска обработка: Будем Консалтинг д.о.о.

Превод и лектура: Лидија Георгиева

Секретар и коректор: Елизабета Петровска

Редакциски одбор:

Васил Тоциновски

Милена Златеска

Мирјана Мајиќ

Редакција:

Елизабета Петровска – Загреб

Јулијана Младеновска Тешија – Осиек

Гордана Квајо – Риека

Антонела Галиќ – Задар

Марта Жаја – Сплит

Михаела Златеска – Пула

Ovo je glasilo izrađeno uz finansijsku podršku Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske. Sadržaj ovog glasila u isključivoj je odgovornosti Zajednice Makedonaca u Republici Hrvatskoj i ni pod kojim se uvjetima ne može smatrati kao odraz stajališta Savjeta za nacionalne manjine RH.

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj

Zagreb, Masarykova 16/1

Matični broj: 3805760

OIB: 07739533563

Žiro račun: PBZ – IBAN: HR6023400091100038804

Tel./Fax: (01) 48 72 655

web: www.zmurh.hr

e-mail: zmurh.hr@gmail.com

За издавачот: Илија Христодулов

Печат: „Мпринт“ – Загреб

Temeljem odredaba čl. 58. st. 3. Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete Republike Hrvatske, Sektor informiranja, Ur.broj 389-03-5/2-93-01/343, dana 14.07.1993. godine.

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske, Ur.broj 532-03-1/7-94-01, od 10.05.1994. godine, ova tiskovina je oslobođena plaćanja poreza na promet.

ЗАБЕЛЕШКА: Коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш го одразуваат мислењето на Уредништвото. Уредништвото е одговорно само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на нашата адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

ЕХО НА ВРЕМЕТО

Агол на уредникот
Urednikov kutak

Татковината во срцето

Уште еден број на „Македонски глас“ е пред нас, а летните месеци се зад нас и ни донесоа многу значајни настани исполнети со енергија, емоции и чувство на заедништво, и уште еднаш ја потврдија силната врска меѓу Македонците во дијаспората и татковината.

Посебно внимание заслужуваат летните школи по македонски јазик и култура, што оваа година се одржаа и во Охрид и во Хрватска. Учениците од основните и средните училишта, кои со љубопитност и гордост го изучуваат македонскиот јазик, добија ретка прилика да ја почувствуваат живата традиција, богатството на нашето културно наследство и непосредно да се дружат преку јазикот кој нè обединува. Овие школи се повеќе од образовни работилници – тие се вистински мост меѓу генерациите и гаранција дека македонскиот дух ќе продолжи да живее меѓу младите во Хрватска.

Со големо достоинство и почит беше одбележан најголемиот национален празник – Илинден. Со свечен настан во Горски Котар и богата културна програма се потсетивме на историското значење на овој датум и на идеалите за слобода и државност кои ги пренесуваме на новите поколенија.

Веднаш потоа, месец септември ни донесе уште еден значаен празник – Денот на независноста на Македонија, 8 Септември. Со бројни активности, културни настани и собири, оддадовме почит на историскиот чин на осамостојување во 1991 година, кој го постави темелот на современата македонска држава. Тој ден е постојано потсетување дека независноста не е само политички акт, туку трајна обврска, кон нашите предци и кон идните генерации, да ја чуваме државата со љубов и посветеност.

Сето ова сведочи дека македонската заедница во Хрватска не е само пасивен чувар на традициите, туку активен создавач на културен живот, мост на пријателство меѓу двете земји и жив доказ дека македонскиот идентитет е силен и цврсто вкоренет.

Милена Георгиевска
(m.georgievska@gmail.com)

За идентитет не се преговара

„Во Европа во 21. век нема место за национализам, и за идентитетот не се преговара“, потенцираше македонскиот министер за надворешни работи и надворешна трговија, Тимчо Муцунски, на меѓународната конференција „Дубровник форум“

Во Дубровник, како докажан симбол на дипломатското наследство, на 11 и 12 јули 2025 година се одржа меѓународната конференција „Дубровник форум“ на која што беа присутни политички челници и стручњаци, академици и млади лидери од Европа и светот. Меѓу 500 учесници, на Форумот на кој се расправаше за клучните предизвици и можности во време на сè подлабоки глобални поделби и забрзани промени, беше и македонскиот министер за надворешни работи и надворешна трговија, Тимчо Муцунски.

На панелот за Западен Балкан, каде што беа разменети ставови за напредокот на државите од регионот, значењето на европските и евроатланските интеграции, но и безбедносни предизвици, министерот Муцунски ја искористи можноста да проговори за актуелните моменти што ги проживува Македонија како држава.

Зачувување на мирот и стабилноста

„Добрососедството не разбира толерирање провокации. Случувањата во Европскиот парламент не беа семантика – тоа беше

политички чин што ја негираше нашата државна и национална определба. Во Европа во 21. век нема место за национализам и за идентитетот не се преговара“, потенцираше Муцунски.

Тој додаде дека идентитетот е основно човеково право. Натаму, истакна дека Македонија е посветена на зачувување на мирот и стабилноста во регионот, укажувајќи дека глобалните безбедносни предизвици бараат поголемо внимание од меѓународната заедница, а Западниот Балкан поради својата геополитичка положба претставува нераскинлив дел од европската безбедносна архитектура.

На дводневната меѓународна конференција во Дубровник, како што информираат од Хрватската влада, акцент е ставен на обновување на довербата, јакнење на одбранбените капацитети на Европа и соработка меѓу „глобалниот север и југ“, трансатлантските односи, како и улогата на вештачката интелигенција во конкурентноста и безбедноста на Европа.

Меѓусебно разбирање

Од говорницата беше истакната важноста на меѓусебното раз-

бирање, почитување на човечкото достоинство и заедничко делување во соочување со предизвиците на денешницата.

Одржани се 17 панели и два одвоена настана на кои учествуваа високи претставници од Хрватска и од странство. Во рамките на меѓународната конференција одржан е и министерски состанок на Украина со земјите од Југоисточна Европа, каде што уште еднаш е потврдена поддршката на украинскиот суверенитет, територијален интегритет и демократски аспирации, на кои учествуваа и министерот Муцунски.

Како што истакна хрватскиот министер за надворешни работи Гордан Грлиќ Радман, нема слободна и успешна Европа без слободна и успешна Украина.

Како завршница на „Дубровник форум“, министерот Грлиќ Радман истакна дека оваа меѓународна конференција е платформа со улога на мост помеѓу истокот и западот, северот и југот, и идеално место за поттикнување на дијалози, соработка и управување со промените за подобра иднина.

М. Г.

Драган Ѓурчевски е новиот македонски амбасадор во Хрватска

Во септември на челната позиција во македонската Амбасада во Загреб застана новиот амбасадор Драган Ѓурчевски, кој веднаш се зафати со извршување на зацртаните задачи

На 3 септември новиот македонски амбасадор во Хрватска, Драган Ѓурчевски, му ги предаде акредитивните писма на претседателот на Република Хрватска, Зоран Милановиќ.

Во срдечна атмосфера беа разменети мислења за продлабочување на билатералните односи и зајакнување на соработката во сите области од заеднички интерес. Посебен акцент беше ставен на заедничките европски вредности и партнерството во рамките на регионалната и меѓународната соработка.

На средбата беше потврдена посветеноста за унапредување на пријателските односи и градење уште посилни врски меѓу двете држави и народи, информираа од Амбасадата.

Јакнење на билатералните односи

Драган Ѓурчевски е поранешен конзул во Канада; тој е и долгогодишен член на политичката партија ВМРО-ДПМНЕ, со активна улога и ангажман во политичките и општествените прашања. Пред именувањето, ја извршувал функцијата директор на Агенцијата за млади и спорт, што претставува значајна позиција поврзана со управување, организирање и развој на младински политики.

Неговиот избор за амбасадор доаѓа во рамките на пошироката дипломатска реорганизација, при што Владата на Македонија предложи нови амбасадори за не-

колку земји и презема активности за отповикување на некои од досегашните амбасадори.

Од него се очекува и натаму да продолжи да работи на јакнењето на билатералните односи меѓу Македонија и Хрватска во сите области – економија, култура, културен туризам, образование...

Поддршка на дијаспората

Исто така, од новиот амбасадор се очекува и поддршка на македонската дијаспора во Хрватска со унапредување на соработката и раз-

бирање. Во таа насока амбасадорот Драган Ѓурчевски на 11 септември оствари средба со претседателот на Заедницата на Македонците во Хрватска, Илија Христодулов.

Повод за средбата беше потпишувањето на Договор за доделување на средства за реализација на проектот „Ден на Заедницата на Македонците во Република Хрватска“, избран на Јавниот повик за проектни апликации наменет за правни и физички лица од редовите на дијаспората, објавен на веб-страницата на Министерството за надворешни работи и дијаспора на 23 април 2025 година.

Со реализацијата на овој проект се овозможува унапредување на културниот и општествениот живот на Македонците во Хрватска и зајакнување на врските со татковината.

Во неговиот делокруг на работа ќе биде опфатено и значењето на интеграцијата на Македонија во Европската унија, но и унапредување на регионалната соработка, каде Хрватска е важен партнер.

Македонската влада ја нагласува важноста што ја придава на дипломатијата и на изборот на кадри кои, освен административни способности, носат искуство, кредибилитет и потенцијал за активно учество во унапредување на меѓународниот углед на земјата.

М. Г.

Со нова енергија ЗМРХ чекори кон нови предизвици

На 19 јули 2025 година во Загреб, Заедницата на Македонците во Република Хрватска одржа Редовно годишно собрание

Годишното собрание е централен организациски и демократски момент во работата на ЗМРХ. Одржано во пријатна и работна атмосфера, тоа претставува значаен момент за зацврстување на заедништвото и планирање на идните активности.

На Собранието присуствуваа делегати на сите членки – Македонските културни друштва во составот на ЗМРХ, кои со своето активно учество ја потврдија посветеноста на македонската заедница кон зачувување и унапредување на сопствениот културен и национален идентитет.

Посветеност и заедништво

На Собранието беа разгледани и едногласно усвоени годишните извештаи за работата во изминатата 2024 година, со посебен осврт на бројните културни, образовни и општествени проекти кои ја потврдија активната улога на ЗМРХ во Хрватска. Во својот говор, претседателот Христодулов презентираше

важни факти за видливиот напредок во работата и активностите. Тој нагласи дека е горд што во досегашната работа ЗМРХ и неговите друштва успешно ги реализирале сите свои програми, и им се заблагодари на Владата на РХ, Советот за националните малцинства на РХ, Министерството за наука, образование и млади на РХ, градовите и жупаниите, како и на сите други институции и пријатели кои финансиски и логистички го поддржуваат нашиот континуитет на успешна работа, што е одраз и показател за нашите напори, хармонија, посветеност и заедништво. Со желба овој успех да продолжи и во иднина, им се заблагодари на друштвата и соработ-

ниците кои придонесоа за нивните достигнувања.

Визија за иднината

Атмосферата на Собранието беше исполнета со чувство на гордост за досегашните постигнувања, но и со визија за иднината. Беа претставени и усвоени плановите и програмите за работа за претстојната 2026 година, со акцент на продлабочување на културната соработка, зачувување на македонскиот јазик и традиција, како и на збогатување на активностите на младите членови. Присутните ја истакнаа важноста на заедништвото и солидарноста како темели врз кои ќе се градат нови успеси, а ЗМРХ уште еднаш потврди дека ќе остане активен мост меѓу културите и генерациите.

Со ова Редовно годишно собрание, ЗМРХ ја заокружи минатата година со достоинство и чекори напред кон новата, со нови идеи, енергија и ентузијазам. Собранието уште еднаш ја потврди посветеноста на ЗМРХ во негувањето на македонскиот идентитет и вредности, но и во градењето мостови на пријателство и соработка во мултикултурното општество на Република Хрватска.

На Собранието со едноминутен молк им беше оддадена почит на починатите членови на ЗМРХ.

Елизабета Петровска

Културна вечер посветена на 8 Септември во МКД „Охридски бисер“

„Нашата сила е во нашата култура, во нашите обичаи и во тоа што заедно ја чуваме Македонија жива, иако сме далеку од неа“, беше пораката на претседателката на Друштвото, Виолета Штерјова

На 10 септември 2025 година, МКД „Охридски бисер“ ја одржа својата традиционална културна манифестација „Денови на македонската култура“, овој пат посветена на еден од најзначајните празници за сите Македонци – Денот на независноста на Македонија. Настанот се одржа во Загреб, во просториите на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, на добро познатата адреса во Масарикова улица.

Свеченоста ја отвори претседателката на Друштвото, Виолета Штерјова, која во своето поздравно обраќање ја истакна важноста на ваквите собири за зачувување на македонскиот идентитет и култура во Хрватска. Таа им се заблагодари на сите членови, пријатели и поддржувачи за нивниот придонес во активностите на Друштвото и упати порака за единство и заедништво:

„Нашата сила е во нашата култура, во нашите обичаи и во тоа што заедно ја чуваме Македонија жива, иако сме далеку од неа.“

Програмата продолжи со пригоден говор на Ивана Брезовец, која ги потсети присутните на историското значење на 8 Септември 1991 година – денот кога македонските граѓани со огромно мнозинство на референдум одлучија за самостојна и независна држава. „Овој ден е симбол на нашата вековна борба за слобода, културен идентитет и право да одлучуваме за сопствената иднина“, истакна Брезовец, добивајќи топол аплауз од присутните.

Чувство на припадност

Атмосферата беше збогатена со настапот на секциите при МКД „Охридски бисер“, кои преку песна и игра ја пренесоа душата на Македонија во Загреб. Посебна привлечност имаше изложбата на слики на секцијата „Сликаарско катче“, која претстави дела инспирирани од македонските пејзажи, обичаи и симболи.

Музичкиот дел од програмата беше особено

емотивен благодарение на настапот на пејачката група „Моми бисерни“. Тие ја разнежија публиката со изведби на неколку македонски народни песни, кои ги потсетија присутните на топлината на родната земја и на звуците што ги поврзуваат со детството и традицијата.

Денот на независноста е празник кој ја слави не само политичката самостојност на Македонија, туку и нејзината култура, јазик и дух. Овој настан уште еднаш докажа дека Македонците, и далеку од татковината, го негуваат чувството на припадност и ја пренесуваат љубовта кон корените на помладите генерации.

Настанот беше организиран под покровителство на Советот за националните малцинства на Република Хрватска, кој со својата поддршка овозможува зачувување и афирмација на македонската култура меѓу нашата заедница.

Со топли насмевки, дружби и македонски песни, вечерта заврши со порака дека независноста не е само историски датум, туку секојдневна обврска да се негува културата, јазикот и националниот идентитет. Присутните си заминаа со обновено чувство на гордост и заедништво, радувајќи се на новите средби и настани што претстојат.

Елизабета Петровска

Politika nije samo donošenje zakona

Kaže Armin Hodžić, saborski zastupnik albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske i slovenske nacionalne manjine u Hrvatskom saboru te dodaje kako je potrebno puno rada na terenu, razgovora s ljudima, a u isto vrijeme stalna komunikacija s institucijama koje imaju moć implementirati rješenja. Doživljava kao obavezu da manjine koje zastupa dobiju ono što im pripada i da se njihovi interesi ne zaborave u širem političkom procesu

Armin Hodžić već više od godinu dana obnaša dužnost saborskog zastupnika albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske i slovenske nacionalne manjine u Hrvatskom saboru. Mladi politolog i dugogodišnji aktivist za prava manjina, Hodžić je u politiku ušao s jasnom ambicijom da bude glas onih koji su često na marginama društvenih i političkih procesa. U ovom razgovoru za „Makedonski glas“, govori o izazovima koje donosi njegova funkcija, o položaju makedonske zajednice u Hrvatskoj te o planovima i projektima na kojima trenutačno radi. Donosimo otvoren i iskren razgovor o politici, manjinskim pravima i važnosti aktivnog sudjelovanja u društvenom životu.

Raznoliki interesi

Gospodine Hodžiću, prošlo je više od godinu dana kako ste postali zastupnik albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske i slovenske nacionalne manjine u Hrvatskom saboru. Kako biste ocijenili ovo razdoblje i što Vam je bilo najveći izazov?

U proteklih godinu dana kao saborski zastupnik imao sam priliku zastupati više od 120 tisuća birača pripadnika pet različitih nacionalnih manjina – albanskoj, bošnjačkoj, crnogorskoj, makedonskoj i slovenskoj. Radi se o izuzetno raznolikim zajednicama, s vlastitim posebnostima, običa-

jima i potrebama – od institucionalnih i infrastrukturnih pitanja, preko obrazovanja, pa sve do kulturnog života. Najveći izazov bio je uskladiti sve te raznolike interese i istovremeno osigurati da svaki glas bude jednako vrijedan i jednako zastupljen. To traži svakodnevni rad na terenu, odlazak među ljude, kao i intenzivnu komunikaciju s visokim državnim dužnosnicima i institucijama koje donose odluke i mogu implementirati ono što je zajednicama potrebno.

Kako ste osobno doživjeli ulazak u visoku politiku?

Ulazak u visoku politiku za mene nije značio odmak od aktivizma, nego

njegovu nadogradnju. To je bio veliki izazov, ali i velika prilika. Naučio sam da politika nije samo donošenje zakona u sabornici, nego puno rada na terenu, razgovora s ljudima, a u isto vrijeme stalna komunikacija s institucijama koje imaju moć implementirati rješenja. Doživljam je kao obavezu da manjine koje zastupam dobiju ono što im pripada te da se njihovi interesi ne zaborave u širem političkom procesu.

Okvir za sustavnu i dugoročnu podršku

Kako ocjenjujete status nacionalnih manjina u Hrvatskoj danas u odnosu na razdoblje prije nekoliko godina? Ima li napretka i na kojim bi se područjima još trebalo dodatno raditi?

Ustavna prava nacionalnih manjina u Hrvatskoj su dobro postavljena i to svakako treba pohvaliti. Međutim, postoji niz područja u kojima je nužno napredovati. Prije svega, treba osigurati veće sudjelovanje manjinskih predstavnika u jedinicama lokalne i regionalne samouprave, jer se mnogi konkretni problemi, primjerice osnovna komunalna infrastruktura u određenim općinama, rješavaju upravo na toj razini. Nadalje, potrebno je jačati institucionalnu i infrastrukturnu podršku udrugama, koje su nositelji kulturnog i društvenog života manjina. Poseban naglasak treba staviti na obrazova-

nje na manjinskim jezicima i očuvanje kulturne autonomije, jer bez toga manjine riskiraju gubitak identiteta.

Kada govorimo konkretno o makedonskoj zajednici u Hrvatskoj — koji su najvažniji problemi i prioriteti koje ste do sada identificirali?

Makedonska zajednica u Hrvatskoj vrlo je aktivna, a odnosi koje imam s njihovim kulturnim društvima i s Makedonskom pravoslavnom crkvom su izvrsni. Najveći izazovi su prostorni i infrastrukturni — osigurati adekvatne prostore za rad i funkcioniranje društava. Uz to, potrebna je dodatna potpora kulturnim udrugama koje čuvaju i promiču bogatu makedonsku kulturu i jezik. Prioriteti su i konkretna ulaganja kroz projekte koji su predviđeni Operativnim planom Vlade Republike Hrvatske, jer taj plan daje okvir za sustavnu i dugoročnu podršku.

Institucionalno priznanje i vidljivost

Na koji način surađujete s predstavnicima makedonskih udruga i zajednica u Hrvatskoj? Postoji li neki aktualan projekt ili inicijativa koju biste izdvojili?

Suradnja je vrlo intenzivna i temeljena na stalnom dijalogu. Učesta-

lo posjećujem i održavam kontakte s predstavnicima makedonskih udruga, osobito u Gradu Zagrebu i u Primorsko-goranskoj županiji, gdje je zajednica vrlo aktivna. Suradnja s MKD „Ilinden“ posebno je važna jer zajedno radimo na očuvanju kulturne autonomije, a velika manifestacija poput proslave Ilinden na Golubinjaku mora biti obilježena dostojanstveno i u skladu s tradicijom. Na taj način zajednica dobiva i institucionalno priznanje i vidljivost.

U kojoj mjeri manjinski zastupnici mogu utjecati na ključne odluke u Saboru? Osjećate li da manjinski glas ima dovoljnu političku težinu?

Manjinski zastupnici čine sastavni dio vladajuće većine i u tom smislu naš glas ima posebnu političku težinu. U praksi to znači da smo često jezičac na vagi pri donošenju važnih odluka i usvajanju zakona. Ta pozicija omogućava da na dnevni red dolaze teme od interesa za naše zajednice i da se potrebe manjina adekvatno zastupaju i realiziraju.

Kako gledate na položaj mladih pripadnika nacionalnih manjina, osobito kada je riječ o njihovom obrazovanju, zapošljavanju i sudjelovanju u društvenom životu?

Mladi su budućnost, i to nije floskula. Ako se oni ne uključe u rad udruga, kulturnih društava i vijeća, pri-

jeti nam opasnost prekida kontinuiteta aktivizma i borbe za manjinska prava. Zato naglašavam da je potrebno mladima otvoriti prostor, motivirati ih da sudjeluju te im pružiti prilike u obrazovanju i zapošljavanju. Tako će se osigurati kontinuitet, ali i nova energija koja je potrebna našim zajednicama.

Milena Georgievska

ИНТЕРВЈУ

Htio bih da manjine imaju vidljiviju ulogu u društvenom životu Hrvatske

Koje biste ciljeve željeli ostvariti do kraja svog mandata, osobito u odnosu na manjinske zajednice koje zastupate?

Prije svega, želim osigurati dosljednu provedbu Operativnog plana Vlade RH, jer on jamči

svim manjinama koje zastupam institucionalnu podršku za rad njihovih vijeća i udruga. To je ključ za njihovu stabilnost i dugoročan rad. Osim toga, nastavit ću se zalagati za infrastrukturna ulaganja, za projekte koji izravno doprinose boljoj kvaliteti života manjinskih zajednica, te za jačanje obrazovnih i kulturnih programa na manjinskim jezicima. Moj cilj je da na kraju mandata manjine koje zastupam imaju bolji institucionalni okvir, snažnije udruge i vidljiviju ulogu u društvenom životu Hrvatske.

Вистинска приказна на соживот, разбирање, почитување, песна и радост

Во единствениот амбиент на „Голубињак“, кој веќе со години симболички ја поврзува природната убавина на Горски Котар со културната разновидност на Хрватска, на 2 август 2025 година, од утрото одзвонуваа веселите гласови на собраните Македонци од цела Хрватска, кои овде во заедништво се собираат веќе долг низ години за да го прослават својот најголем национален празник – Илинден

Во организација на Заедницата на Македонците во Република Хрватска и Македонското културно друштво „Илинден“ од Риека се одвиваше богата културна програма, која особено ја збогатија музичката, пејачката и фолклорната група на Друштвото, како и нивните гости КУД „Брибир“ и „Балканика бенд“. Прославата и оваа година помина во знакот на сеќавањето на Илинденското востание од 1903 година и Крушевската Република, како темелни симболи на македонската борба за слобода и идентитет.

Слободна и независна држава

На свеченоста присуствуваа високи гости – во името на претседателот на Република Хрватска, Зоран Милановиќ, и воедно како заменик за Приморско-горанската жупанија, Тони Штимац, во името на Хрватскиот сабор и на претседателот Гордан Јандроковиќ, пратеникот Армин Хоџиќ, кој ги застапува македонското, албанското, бошњачкото, црногорското и словенечкото национално малцинство, Ермина Дурај, началничка на управниот оддел на жупанот и Жупаниското собрание на ПГЖ, во името на Град Риека – Ренато Костовиќ, раководител на од-

делот за спорт, управниот оддел за воспитување и образование, култура, спорт и млади на Град Риека и Сања Бељан Бркиќ, претседателка на Општинскиот совет на општината Локве. Исто така, беа присутни во името на Заедницата на Македонците во РХ – претседателот Илија Христодулов, потоа членови и пријатели на Македонските културни друштва од Риека, Загреб, Пула, Осиек, Задар, Сплит и другите правни субјекти и организации на македонското национално малцинство во РХ, како и МПЦ и нејзините црковни општини во РХ, претставници на верските заедници на другите национални малцинства, стопански организации, здруженија и медиуми.

Претседателката на МКД „Илинден“, Ивона Дуноски Митев, поздравувајќи ги присутните го честита најголемиот и најсветол национален празник на македонскиот народ и на нивните сограѓани.

- Во 1903 година, на денешен ден, започна Илинденското востание во Крушево. Но, без разлика дали тоа беше Илинден во 1903 година или Илинден во 1944, сите тие генерации, како и ние денес во 2025 година имаме една единствена цел: слободна и независна држава во која човековите права и слободи се почитуваат и еднакви се за сите граѓани, без разлика на нивната верска, национална, политичка или која било друга припадност, рече Дуноски Митев.

Историската борба на Македонците

Таа додаде дека Македонија и Македонците, историски водат борба за своето име и свое место меѓу европските држави и „сите тие кои сакаат да ни го сменат името, никогаш нема да можат да ни ја сменат крвта, јазикот, мислата и чувството под кое сонце македонско сме живееле со векови. Не можат да го сменат сонот, ниту желбата да сме слободни и почитувани. Не можат да ни ги забранат песната и орото“.

- За среќа, лидерите на нашите две држави, нашата татковина Македонија и нашата „домовина“ Хрватска знаат што значи слободна и независна држава. И многу е важна нивната соработка и ние како малцинство да сме почитувани во Хрватска, а исто така, хрватскиот народ да е почитуван во Македонија.

Таа ја цитираше мислата на Андреевски од романот „Пиреј“ кој за македонскиот народ напиша: „Племото наше е пиреј и не го ништи ни една војска! Ама ти колку сакаш копкај ја, копкај ја, куби ја, таа пак не умира. Само малку да се допре до земјата и пак ќе оживее, ќе потера. Ништо не ја ништи таа трева!“ И додаде дека Татковината се носи во срцето и на крајот на светот, „а нашите срца денес чукаат во Горски Котар, Република Хрватска и отука праќаме благодарност до сите кои дадоа поддршка оваа манифестација да биде вистинска приказна на соживот, разбирање, почитување со љубов, песна и радост.“

Дуноски Митев искористи прилика да го честита претстојниот празник „Ден на домовинската благодарност, Ден на победата и Ден на хрватските бранители на Хрватска“, 5 август.

Народите не се доволни сами на себе

- Нашето искуство ни докажува дека народите не се доволни сами на себе, туку најдобриот начин да ѝ служиш на својата земја е така што ќе ѝ обезбедиш поддршка од другите, со заеднички напори и средства,

додаде таа.

На крајот рече дека спомените се вистинско и немерливо богатство, и затоа од Горски Котар посака убав ден и убави спомени. Во името на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, упати голема благодарност до Советот за националните малцинства при Владата на Република Хрватска, Приморско-горанската жупанија, Градот Риека и Општината Локве за нивното покровителство на овогодишната централна манифестација „ИЛИНДЕН“ и редовното следење и финансирање на програмските активности на Заедницата на Македонците во Република Хрватска.

По инспиративниот и емотивен говор од кој многумина со солзи во очите беа допрени, Ивона Дуноски Митев ги повика уважените гости да им се обратат на присутните со неколку зборови: во име на ЗМРХ, претседателот на ЗМРХ, Илија Христодулов, во име на Хрватските шуми и Општинскиот совет на Локве, Сања Бељан Бркиќ, во име на Градот Риека, Ренато Костовиќ, во име на Хрватскиот сабор, Армин Хоциќ и во име на претседателот на Република Хрватска Зоран Милановиќ, Тони Штимац, воедно и заменик на ПГЖ.

По пригодните говори, членовите на МКД „Илинден“ ја продолжија програмата со песна на својот јазик, јазикот на своите предци. Со големо почитување и благодарност кон Гораните, премиерно беше испеана песната „Горски Котаре мој“ во изведба на МКД „Илинден“, на која се придружија и Тони Штимац и Сања Бељан Бркиќ.

Во добро расположение програмата со песна и оро ја продолжија членовите на КУД „Брибир“ покажувајќи го богатството на својот крај.

За крај на официјалниот дел на прославата, на бината се качија „Балканика бенд“ од Крањ и ги крегнаа на нозе разиграните Македонци и нивните пријатели во заедничко оро. Музиката застана накратко, само додека се подели традиционалниот грав, а потоа неуморните Валерија и „Балканика бенд“ продолжија во веселиот ритам до доцните попладневни часови.

Гордана Квајо

МАКЕДОНИУМ 2025

– иднина полна со надеж, љубов и припадност кон корените

Продолжувајќи ја традицијата, и ова лето од 23 до 29 август во прекрасното Селце се одржа Летната школа по македонски јазик под наслов „Македониум 2025“

Шелта на Летната школа „Македониум 2025“, која обезбедува вон-институционално образование и учество во воспитно-образовниот процес на помладите припадници на македонското национално малцинство под менторство, е зачувување на македонскиот идентитет, јазик и култура. Оваа заложба има упориште во Уставниот закон за правата на националните малцинства.

Богата едукативна програма

Сместени веднаш крај морето, до убава и уредена плажа, во hostelот „Карловац“, Школата ја

посетуваа ученици по македонски јазик по моделот Ц од основните и средните училишта од Пула, Риека, Загреб и Осиек, заедно со нивните наставнички Сашка Соломоновска Јаневска, Маја Јовановски и Деспина Белчовска Велинска. За песната, фолклорот и сета останата поддршка и помош беше задолжена Ивона Дуноски Митев, претседателка на МКД „Илинден“ од Риека.

Покрај учењето и дружењето, слободното време беше исполнето со богата и едукативна програма, а Школата, на големо задоволство на наставничките и учениците, ја посети директорката на македонскиот КИЦ во Загреб, Мими Ѓорговска-Илиевска.

Медиумски проследена, се одржа и Завршната свеченост на Летната школа по македонски јазик, на која на учениците од основните и средните училишта и на нивните наставнички им беа доделени признанија. На настанот покрај учениците учествуваа и членовите на МКД „Илинден“ кои со кратка програма ја збогатија нивната свечена вечер. На крај сите ученици им се придружија во песните, а под светлата на камерите на ХРТ се заигра

и македонско оро на терасата пред hostelот.

Заедништво

„Децата на Летната школа по македонски јазик во Селце го учат јазикот на повеќе начини. Јас лично бев задолжена за игроорниот дел. Уште од првиот ден почнавме да ги учиме чекорите и бев многу среќна кога видов дека сите деца се фатија за рака и почувствував вистинско заедништво“, изјави за ХРТ, Ивона Дуноски Митев.

Таа додаде дека освен што го учат јазикот преку песна и оро, го учат и преку проектот кој го подготвија наставничките по македонски јазик.

Најважно од сè е што децата се дружат, сплотени се, а во исто време се среќни и задоволни. Тука се создаваат пријателства кои ќе траат цел живот. Со тоа нашата цел е остварена, рече Дуноски Митев.

Според наставничките Сашка Соломоновска Јаневска, Деспина Белчовска Велинска и Маја Јовановски, станува збор за проект кој ги обединува младите со цел збогатување на нивното знаење за македонскиот јазик и култура.

Како водител на проектот и предавач имав чест да придонесам кон реализацијата на програмата која опфати едукативни работилници, теренски активности и креативни содржини. Учениците активно учествуваа во сите активности, а преку интерактивен пристап се поттикна нивната мотивација и чувство на заедништво. Проектот ја потврди важноста на ваквите иницијативи кои создаваат мост меѓу

младите и нивните културни корени, како и можност за стекнување нови пријателства и искуства, рече Соломоновска Јаневска.

Таа додаде дека Летната школа во Селце покажа дека кога младите се заедно, во дух на учење и пријателство, се гради иднина полна со надеж, љубов и припадност кон своите корени.

Поврзаност со корените

- Кампот годинава собра 39 ученици на возраст од 9 до 19 години, кои преку интерактивни ра-

ботилници, часови, игри и културни активности, ја зајакнаа својата поврзаност со македонските корени. Учениците дојдоа со различни нивоа на познавање на јазикот, но

со иста љубов кон Македонија. Ги гледавме како растат, се изразуваат, поставуваат прашања, пеат македонски песни, играат оро – и тоа е најголемата награда за нас наставниците, вели Маја Јовановски.

Вели дека е благодарна што е дел од тим кој верува во значењето на мајчиниот јазик и го вложува срцето во секоја активност. „Ова искуство ќе остане длабоко врежано во моето срце – како наставничка, но и како Македонка“, додаде Јовановски.

Деспина Белчовска Велинска вели дека за неа највпечатлив дел од Летната школа било вечерното дружење, кое секоја вечер им ја полнело душата со радост.

- По завршувањето на сите наставни активности и вечерата, учениците се собираа со насмевки и полни со енергија што едноставно заразуваше. Сè започнуваше со песна, продолжуваше со весело оро, а кулминацијата беа хип-хоп настапите со совршено извежбани кореографии – моменти кога сите станувавме едно. Тоа беше заедништво исполнето со смеа, сјај во очите и искрено пријателство. Токму тука се чувствувааше духот на младоста и љубовта кон родната земја – таа посебна Македонија што нè поврзува сите, без разлика од каде доаѓаме. Во тие моменти „Македониум 2025“ за нас беше центар на светот, рече Белчовска Велинска.

Летната школа е ко-финансирана од Министерството за образование, наука и млади на Република Хрватска, а носител на проектот е Заедницата на Македонците во Република Хрватска.

Гордана Квајо

Продлабочување на знаењата и убави спомени

Агенцијата за иселеништво во Македонија по 17. пат ја организираше Летната школа за учење македонски јазик за децата од македонската дијаспора што се одржа во Охрид, почнувајќи од 26 јули

Во седумдневниот престој, ученици од 10 држави имаа можност да ги продлабочат своите знаења по македонски јазик и култура, а на тој начин преку јазикот да се доближат до корените и да ги зацврстат врските со татковината.

На организираните активности учествуваа 41 ученик, меѓу кои беа и ученици од Хрватска (Загреб, Пула, Риека, Сплит и Осиек), под водство и менторство на наставничките Сашка Соломоновска Јаневска од Пула и Маја Јовановски од Осиек.

На свеченото отворање на учесниците на Летната школа им се обратија директорот на Агенцијата за иселеништво, Горан Ангелов, директорката на Меѓународниот семинар за македонски јазик и литература проф. д-р Кристина Николовска и трите наставнички Сашка Соломоновска Јаневска, Маја Јовановски и Розита Закева од Малта.

Покрај наставата, учениците имаа можност да ги посетат културно-историските знаменитости во Охрид и околината, но исто така, имаа слободни моменти кои ги искористија и за игри во водите на Ох-

ридското Езеро.

Богато искуство

- Проектот преку едукативни содржини и културни активности ги збогатува знаењата и искуствата на младите. Оваа година имав чест третпат да бидам во Охрид како предавач, а посебна радост ми беше што заедно со колешката Маја ги водевме програмските активности. Преку интерактивни предавања, креативни работилници и теренски активности, учениците имаа можност да го збогатат своето познавање на македонскиот јазик и култура и да се поврзат меѓусебно во позитивна атмосфера, вели Сашка С. Јаневска. Таа додаде дека проектот уште еднаш потврди колку се значајни ваквите иницијативи за младите – тие

не само што учат, туку и создаваат пријателства, развиваат чувство на припадност и носат убави спомени што ќе останат долго во нивните срца.

„Како предавач, учеството овде дава шанса да пробаш нови пристапи, да работиш со различни групи, да видиш што е ефективно во краток период, да добиеш непосреден „фидбек“ од ученици со различни очекувања“, децидна е Соломоновска Јаневска.

Маја Јовановски вели дека ѝ било чест што била дел од тимот и што помогнала во зачувување и промоција на македонскиот јазик меѓу дијаспората.

- Се чувствувам исполнето, благодарна и горда што можев да им пренесам дел од нашето јазично и културно богатство. Иако имаше часови секој ден, децата беа вклучени и во културни активности – посета на музеи, прошетки низ Охрид, традиционални танци и дружења. Создадовме нови пријателства и спомени што ќе ги носиме со себе засекогаш, додава Јовановски.

Летната школа е проект на Агенцијата за иселеништво како дел од Програмата на Владата за одбележување на 80 години од кодификацијата на современиот македонски јазик.

М. Г.

Раширени раце за соработка

На иницијатива на Драгољуб Сиљаноски, претставникот на македонското национално малцинство за Осиечко-барањската жупанија, ова лето се реализира идејата за воспоставување на соработка на две библиотеки, од Нашице и од Охрид. Исто така, македонски автори од Нашице и од Осиек беа претставени во Охрид

На 20 јуни 2025 година, библиотеки „Григор Прличев“ од Охрид и Градската библиотека од Нашице – Република Хрватска потпишаа Протокол за соработка во подобрување на научните, стручните, образовните, издавачките и културните активности во рамките на спроведувањето на работните програми на двете институции. Како можни форми на соработка во документот се посочени размена на знаења и искуства, на публикации и други материјали, заедничко користење човечки и технички ресурси и заедничка организација на научни и стручни програми, проекти и промотивни активности.

По потпишувањето на Протоколот се одржа промоција на книгата на Драгољуб Сиљаноски „Македонија така далечна, а така блиска“, која беше поддржана од Хрватско-македонската заедница во Охрид, а изданието е печатено со финансиска поддршка на Советот за националните малцинства на Република Хрватска. За книгата на Сиљаноски зборуваа м-р Михаил Патчев, професор по историја и м-р Милчо Јованоски, виш библиотекар.

Патчев нагласи дека авторот собирал разгледници десетина години и успеал да собере стотина „сакајки да ја претстави културата и историјата на својата родна Македонија, па одбрал разгледници кои донесуваат мотиви од Македонија,

а адресирани на лица од Хрватска, со што дал невообичаен и интересен придонес на културно-историските врски помеѓу двете земји“.

„Слушни го езерото“

Гостите од Хрватска зедоа учество и на манифестацијата „Слушни го езерото“ во чест на Денот на Охридското Езеро, а во организација на Библиотеката „Григор Прличев“, која се одржа на 22 јуни 2025 година. Манифестацијата беше заедничка, на трите града – Струга, Охрид и Поградец – а централниот настан се одржа во Охрид со финансиска поддршка од Министерството за култура и туризам и од Општина Охрид.

Настанот го отвори директорката на Библиотеката, Христина

Трпеска, која истакна дека трите езерски града традиционално овој ден го обележуваат со богата културно-уметничка програма, а целта е „да се подигне јавната свест и да се покаже грижата за заштита на Охридското Езеро, кое со својата древност, длабочина и убавина, одамна инспирира поети, уметници и сонувачи.“

За таа цел Библиотеката од Охрид покани петмина роднокрајни автори да настапат на Второто издание на манифестацијата, „Слушни го езерото“ и тоа поетот и писател Мирко Томовски, како и Митко Ц. Колјушевски, Митре Мангоски – Радождански, Даниела Илијоска и Марина Димоска, а беа прочитани и песни од поетесата од Осиек, Хрватска, Јулијана Младеновска-Тешија, како и од албанските поети Илир Шита и Анди Коста.

Јулијана Тешија

Секоја година – нова посета на прекрасната Македонија

„Сакаме да создаваме нови приказни за нашата Македонија. Сакаме да ја откриваме и да ѝ се враќаме, да учиме за нејзината историја и да го шириме кругот на оние кои ќе ја посетат со нас“, рече Мирта Гало објаснувајќи ја желбата на МКД „Браќа Миладиновци“ барем еднаш во годината да ја посетат родната грутка, вечерта пред да тргнат на пат

ганизатор на доаѓањето на ансамблот во Осиек.

Но, Владо ги изненади гостите со уште нешто: на Друштвото му подари делови од македонската носија од битолскиот крај.

„Видовме дека имате носија, но веруваме дека овие додатоци кои се карактеристични за Битола ги немате. Нека ви послужат за уште поубаво претставување на македонската култура во Хрватска“, им рече Владо на осиечани кои топло му се заблагодарија за подарокот.

Работилница за македонски ора, музика и носии

Во текот на следните денови групата се упати накај Вевчани и Струга. Во Вевчани ги дочека и водеше Здравко Банар, познат охридски фолклорист и инструменталист кој на присутните им зборуваше за изворните инструменти, народните носии, но и за песните и чекорите карактеристични за ората од овој крај. Тој се погрижи и за домашните

специјалитети во ресторанот „Домаќинска кука“ во кој сите заедно, и се нахранија, и заиграа и запеаја. Гостите од Хрватска имаа прилика да го посетат и „Св. Наум“ до кој дојдоа со брод, а на враќање шетаа низ прекрасниот Охрид, до „Св. Канео“ и црквите „Св. Софија“ и „Св. Климент“. По прошетката имаа средба со Татјана Унуоска Тренеска, уметничка водителка на КУД „Гердан од бисери“, со која поминаа прекрасно време на работилницата за македонски ора, музика и носии.

„На Друштвото и особено на Мирта Гало како водителна на фолклорот им подарувам матрици со македонска музика на ората што ги пробавме овде, а кои се надевам ќе ги искористите и ќе не изненадите“, им рече Унуоска Тренеска на присутните.

Гало се заблагодари на подароците и ја потврди подготвеноста на Друштвото до година да гостува на Смотрата на ветераните и рекреативците „Заиграј оро“ која секоја година се одржува во Охрид.

Изморени, но среќни на 27 јуни гостите од Осиек си заминаа од Македонија со надеж и желба догодина пак да се вратат во родниот крај!

Јулијана Тешија

Со љубов кон Македонија, нејзиното минато и иднина

На 10 јуни 2025 година уметничкото творештво на охриданиецот Анастас Дудан, кој ги оживува старите занаети и уметничките вредности на старите мајстори, тргна на пат кон Осиек

Кога патувате дома, во Македонија, кога наново ги откривате нејзините убавини, кога шетате по заборавените улички, кога откривате нови места кои можеби не сте ги забележале или не сте стасале да ги видите... Тоа му се случи на Драгољуб Сиљаноски, претставникот на македонското национално малцинство за Осиечко-барањската жупанија, ова лето.

Во текот на својата прошетка низ Охрид, на поттик на пријателот Љубомир Спасеновски, инаку Македонец, роден во Вировитица, кој сега живее во Охрид и е член на Македонско-хрватското друштво – огранок Охрид-Струга, се запозна со уметникот кујунџија Анастас Дудан. Дудан (р. 1958.), инаку машински инженер и врвен стручњак за обоени метали, особено бакар, е и уметник и член на ДЛУМ, со бројни групни и самостојни изложби и награди зад себе, и со прекрасна работилница и ателје во Охрид.

- Се воодушевив во ателјето, неговите ковани слики, ако можам така да ги наречам, икони и други ракотворби од различен метал се неверојатни. Се поврзавме, разговараме за соработка и тој реши да му даде прекрасен подарок на МКД „Браќа Миладиновци“, своја умет-

ничка слика изработена во метал, за што сум му особено благодарен, рече восхитено Сиљаноски.

Оживување на старите занаети

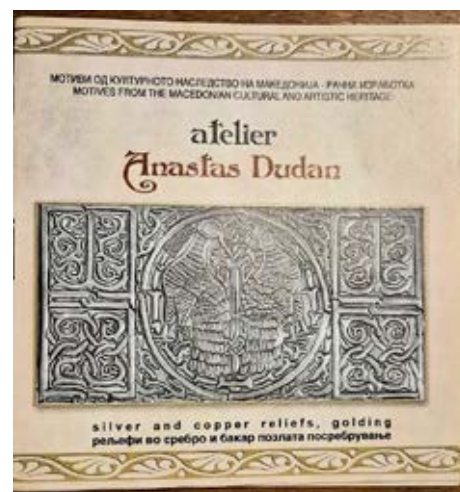
Така, на 10 јуни 2025 година уметничкото творештво на охриданиецот Анастас Дудан, кој ги оживува старите занаети и уметничките вредности на старите мајстори, тргна на пат кон Осиек. Овој стар занает на обликување на племенетите метали не е изумрен, а за тоа се грижи повеќе од триесет години Дудан кој изработува орнаменти од метал кои го претставуваат целокупното македонско културно богатство. Мотивите од античкиот период, средновековието и христијанството во неговите дела се проткаени заедно во современи и безвремени уметнички дела. „Занаетот не ми е од родителите. Јас сум машински инженер, односно технолог на обоени метали, со десетгодишно искуство во производството и обработката на овие материјали. Но, од секогаш сакав да научам како старите мајстори ги изработувале украсните и релјефни орнаменти. Знаењата ги црпав од

многу луѓе, уметници и дизајнери, и сето тоа го сплотив во овие дела“, вели Дудан.

Посебна благодарност за подарокот на мајсторот-уметник му упати Борис Трајановски, претседателот на МКД „Браќа Миладиновци“.

„Овој подарок многу ни значи. Не само затоа што ќе го украсува нашето Друштво, туку и затоа што зборува за македонската традиција и уметност, за културата која се негува и пренесува со столетија. Му благодариме од срце на уметникот и посакуваме да се сретнеме со изложба во Хрватска“, истакна Трајановски.

Јулијана Тешија

Создаваме заедно

„За да создаваме заедно, треба и да бидеме заедно, да твориме заедно, да работиме заедно, да се дружиме и секоја прилика да ја користиме за заеднички средби, кои и да сме и каде и да сме, и секако максимално да се почитуваме“

лот на Здружението за литература и култура „Охридски поетски бисер – Охрид“, Мирко Томовски, да учествува на културните настани одржани на 27 и 28 јуни 2025 година во Вевчани и во Охрид.

На оваа средба посебно беа поканети и претседателот на „КУЛТУРА СНОВА“ од Загреб, Здравко Одорчиќ и Лили Коци, претседателка на Друштвото на албанските уметници во Хрватска „ДЕА“.

Првата средба беше со познатиот сликар Живко А. Поповски – Цветин на неговата изложба на „Цвеќето на мирот“ од циклусот „40 години хуманитарна мисија на цвеќето на мирот“. Во галеријата во Скопје на улица „Максим Горки“ број 18 имаше што да се види: делата на Цветин низ годините и неговите средби со

битни личности, меѓу кои Мајка Тереза, Стипе Месиќ и други. Уредно архивиран материјал прикажан со слики и докази за секој настан.

Поетска вечер

Гостите од Хрватска продолжија понатаму со наредниот настан, кој исто така беше во Скопје во Домот на културата „Кочо Рацин“, во галерија „КО-РА“ – поетска вечер под наслов „Создаваме заедно“, на 26 јуни. Програмата ја започна Виолета Калиќ, историчар на уметноста и стручен соработник за визуелни уметности. Меѓу четириесетината присутни поети се слушнаа стихови на повеќе јазици, меѓу кои и кинескиот. Можеше да се види личноста на стихот, а сличноста на душите на авторите кои од срце ги презентираа своите песни.

Меѓу авторите кои беа дојдени од повеќе градови на Македонија беа проф. д-р Васил Тоциновски, Оливера Јовановска, Ванѓа Радевска, Гордана Каракашевска, Елизабета Павловска и др. На присутните им беше доделена благодарница како признание за придонесот во афирмацијата на повеќејазичноста, промоцијата на пишаниот збор, збогатување на културната инклузија и размената на искуства меѓу генерациите. Присутните се поделија со размена на книги и контакти, со спомени и желби за други случувања.

ва беа зборовите на Милена Златеска, претседателка на Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула, која беше поканета како претставник на Друштвото од страна на претседате-

неговата изложба на „Цвеќето на мирот“ од циклусот „40 години хуманитарна мисија на цвеќето на мирот“. Во галеријата во Скопје на улица „Максим Горки“ број 18 имаше што да се види: делата на Цветин низ годините и неговите средби со

Стихови на Вевчанските извори

Другиот ден, на 27 јуни се одржа друг настан, „Поетски жубор“ – други средби на сосема друго место, Вевчани, поточно Вевчанските извори. Оној кој не бил и кој не читал стихови на овие извори, тој не знае каков е жуборот во срцето додека ја презентираш својата песна токму тука, сред лето покрај ладна вода која душата ти ја разубавува. Покрај гостите од Хрватска имаше присутни и од Црна Гора и поети од повеќе македонски градови. Од Струга беа Димче Шипинкарски и Мирко Томовски, како домаќин и организатор.

На 28 јуни се одржа јубилејната 10. Меѓународна поетска манифестација „Охридски поетски бисер“. Програмата ја водеа организаторите

Мирко Томовски и Митре Мангоски Радождански. Меѓу наградените песни беа и песната на Лили Коци, која освои прво место во категорија на „Странски поети“, како и пехар и признание за учество на манифестацијата. Милена Златеска го освои второто место, признание за учество на манифестацијата и благодарница за помошта и организацијата на 10. Меѓународен поетски фестивал, а Здравко Одорчиќ го освои третото место. Пехар и првото место во категорија „Дијаспора“

освои Габриела Давидовска Баниќ, за песната „Момчето“, која живее и работи во Ровињ во Хрватска.

„Ваквите средби и настани, ваквите културни манифестации придонесуваат многу за работата, за творењето и постоењето на еден јазик, особено надвор од татковината“, рече Златеска и се заблагодари на поканата.

Михаела Златеска

Слики на Наталија Лековска во општината Пиќан

Наталија Лековска е Македонка која долги години живее и работи во Хрватска, каде и ја покажува својата култура, обичаи и традиција, посебно преку своите цртежи, а и во целодневната настава во училиштето „Владимир Назор“ во Потпиќан. Знае учениците да ги учи да ја пеат македонската песна или да го заиграат македонското оро, а сето тоа да го покажат во приредбата на крајот на годината.

Трета година по ред таа е учесник на фестивалот „Шкорица“ што се одржува во општината Пиќан во Истра. На овој фестивал учествува со тематски слики; оваа година, како што кажува Наталија, тема беа картите на популарната игра „Бришकुла“, минатата рудникот во Тупљак (место во општината Пиќан), а година пред тоа тема била легендата „Трноплесари“, каде во три слики успеа да ја долови целата легенда. Сите нејзини слики се во сопстве-

ност на општината Пиќан и ги красат општинските сидови. За ова најмногу му се заблагодарува на началникот на општината Пиќан, Деан Мочиниќ, и таа е единствена Македонка во општината.

Покрај сликањето, Наталија е членка на женскиот хор „НЕО“ од Лабин. Оваа година на светскиот ден на музиката учествуваше со две македонски песни на фестивалот „Глазбен солстиџ“ со придружба на гитарата на Михаел Арчон. Учествува и во спотот на неговата песна „Пронаѓи гдје ти кријем своју љубав“ облечена во народна носија, а и е учесник со свои илустрации во неговата книга „Језик сам“. Имала свои изложби во Вараждин, во Словенија и на многу други места.

М. З.

Уметност, поезија, музика и фолклор

**Академска вечер во Пула посветена на Св. Кирил
и Методиј и на Св. Јоаким Осоговски**

Во склопот на „Деновите на македонската култура“ на 29 август 2025 година Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула одржа „Академска вечер на Св. Кирил и Методиј и Св. Јоаким Осоговски“ во просториите на Друштвото. Претседателката на Друштвото, Милена Златеска, ги поздрави присутните со нејзината песна „На своите крила“ и им се заблагодари на Советот за националните малцинства на Република Хрватска, Министерството за наука, образование и млади на Република Хрватска, Истарската жупанија и на Град Пула за нивната финансиска поддршка.

Долгогодишна работа

Гостите ги поздравија и заменичката на жупанот на Истарската жупанија, Џесика Акуавита, началничката на Управниот оддел за култура и цивилно друштво, Емина Поповиќ Стерпин, Неговото Високопреосвештенство Митрополитот Европски господин Пимен, парохискиот свештеник на Македонската православна црква во Република Хрватска, протојереј-ставрофор Кирко Велински, како и парохискиот свештеник на Македонската православна црква за Истарската и Приморско-горанската жупанија отец Дејан Белчовски, кој даде кратко излагање за Св. Кирил и Методиј и за Св. Јоаким Осоговски.

Присутните ги поздрави и Илија Ристески, претставник на Невладината граѓанска иницијатива за национална, културна и европска интеграција на македонскиот народ „Нè има“. Присутен беше и отец Дејан Миловски од Македонската православна црква во Словенија.

Претседателката на Друштвото, Златеска, рече дека ова е ден кога се слави долгогодишната работа на сите асоцијации на македонското национално малцинство во Истарската жупанија.

„Славиме 30 години работа на Македонската православна црковна општина „Св. Јоаким Осоговски“ од Пула, 22 години работа на Советот на македонското национално малцинство за Град Пула и на претставникот на Истарската жупанија, 18 години на училиштето по македонски јазик и култура по моделот Ц и 15 години работа на МКД „Св. Кирил и Методиј“ од Пула“, посочи Златеска.

„Вишивена земја“

По овој повод, во галеријата „Цвајнер“ беше отворена изложба на уметнички дела на академските уметници од Македонија, м-р Емилија и д-р Стојче Тоциновски. Насловот на изложбата е „Вишивена земја“ (Везена земја). Беа претставени дела изработени во акрил на платно инспирирани од македонските традиционални архитектонски форми и пејзажи.

Традиционалните куќи со црвените покриви, дрвата и планините стануваат симболи кои се расплетуваат и повторно „вишиваат“ низ апстрактни композиции на земјата. „Вишивена земја“ повикува на враќање кон корените, не преку носталгијата, туку преку визуелна рефлексija за тоа што значи „дом“, „земја“, „традиција“, вака ја опишаа својата работа и своите дела Емилија и Стојче.

Како брачен пар и како уметници дејствуваат од 2011 година, заедно творат на исто дело, што значи една слика ја цртаат двајцата, на едно дело работат двајцата, што е редок пример за уметници. Живеат и работат во Скопје, а зад себе имаат многу дела и многу свои заеднички изложби како во Македонија така и во Хрватска, а и пошироко.

Фолклорни настапи

Во програмата учествуваа хорот, оркестарот и фолклорот на Друштвото со водителите Зоран Гардашевиќ и Драгица Мартиновиќ, потоа КУД „Мате Балота“ од Ракаљ, водител Жељко Перцан и Фолклорниот ансамбл „Тиквеш“ од Кавадарци, Македонија, водител Петар Јованов.

КУД „Мате Балота“ од Ракаљ работи 29 години и има седумдесетина члена, свирачи и играорци. Свират на мих (гајда), роженица (слично на македонска зурла) и хармоника. Фолклорниот ансамбл „Тиквеш“ од Кавадарци е основан 1953 година и претставува еден од најстарите и најпрепознатливите ансамбли во Македонија. Неговото форми-

рање е резултат на долгогодишната љубов кон традицијата и културата на македонскиот народ, а дејствува во склопот на Домот на културата „Иван Мазов – Климе“ од Кавадарци. Имаат многубројни настапи, како во Македонија и во соседни-

те земји, така и во Турција, Германија, Шпанија... Вечерта продолжи со дружење и размена на мисли и искуства стекнати низ годините.
Михаела Златеска

58. Летна школа на МСМЈЛК при УКИМ

На 14 август 2025 година со величествено и раскошно свечено отворање започна 58. Летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура при УКИМ во Охрид. На Школата којашто траеше до 28 август, учествуваа 60 странски македонисти и слависти од 17 држави, коишто во Охрид доаѓаат да ги продлабочат своите познавања и проучувања за македонскиот јазик, литература и култура. Семинаристите се од универзитетските центри во: Албанија, Англија, Бугарија, Италија, Полска, Народна Република Кина, Романија, Канада, Руска Федерација, Соединети Аме-

рикански Држави, Словенија, Србија, Турција, Унгарија, Франција, Хрватска и Чешка Република.

Меѓу семинаристите се и универзитетски професори, значајни истражувачи од славистичкиот свет – лингвисти, книжевници и културолози и книжевни преведувачи, но и нови посветеници на македонистиката коишто искажуваат подготвеност да остварат влог во афирмацијата на македонскиот јазик, литература и култура во светот. Големiot интерес за Школата е уште една потврда за зголемениот интерес за македонистиката во меѓународната академска заедница.

На свеченото отворање се обратија: претседателката на Македонија, проф. д-р Гордана Сиљановска-Давкова, министерката за финансии, м-р Гордана Димитриеска-Кочоска,

ректорката на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, проф. д-р Биљана Ангелова и директорката на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура при УКИМ, проф. д-р Кристина Николовска.

Од 29 до 30 август во Конгресниот центар во Охрид одржана е и 52. Меѓународна научна конференција на МСМЈЛК при УКИМ. Вкупно 65 излагачи од Македонија и од светот (Русија, Италија, Србија, Бугарија, Словачка, Словенија, Турција и Чешка) презентираа 53 научни реферати. Темите беа поврзани со македонскиот јазик, литературата, културното наследство и творештвото на Прличев, Миладинов, Георгиевски, Чинго и Поповски. На Конференцијата беше промовиран и Зборникот на трудови од минатогодишната Меѓународна научна конференција.

Е. П.

Македонците во Сплит

– вреден дел од градот и општеството

Сплит не е само туристички и спортски центар – тој е и дом за многу луѓе од различно потекло, а меѓу нив и македонското малцинство

Македонската заедница во Сплит е дел од градот веќе многу години. Иако не е бројна како некои други заедници, Македонците оставиле силна трага во локалното општество – преку работа, култура, семејни вредности и искрена љубов кон градот што го нарекуваат свој втор дом. Сплит не е само туристички и спортски центар – тој е и дом за многу луѓе од различно потекло, а меѓу нив и македонското малцинство. Македонците во Сплит се луѓе што учествуваат во секојдневниот живот на градот: работат во различни професии, ги школуваат своите деца, организираат културни настани и секогаш се тука кога треба да се помогне. Многумина од нив дошле во Сплит во 60-тите и 70-тите години, најчесто поради работа, но и денес сè уште доаѓаат млади луѓе, студенти и семејства кои сакаат да градат иднина во овој град. Она што ја прави македонската заедница посебна е нејзината способност да го зачува својот идентитет и традиција, а во исто време да се вклопи во животот на градот. Во Сплит се организираат манифестации, прослави и настани поврзани со македонската култура, јазик, верата и обичаите – не само за Македонците, туку и за сите граѓани

кои сакаат да запознаат нешто ново и убаво.

Два јазика и две култури

Македонското малцинство е важно затоа што потсетува колку е вредно да се живее во општество кое прифаќа и почитува различности. Преку Македонците, Сплит станува побогат – не во материјална смисла, туку духовно и културно. Младите Македонци кои растат тука имаат можност да научат два јазика, две култури, и да израснат во луѓе кои ги спојуваат најдобрите вредности од двете страни. Важно е оваа заедница да продолжи да постои и да се развива. Потребна е поддршка – од институциите, од градот, но и од самите членови на заедницата. Да не се заборава јазикот, да се зачуваат песните, игрите, вера-

та и празниците. Затоа што кога едно малцинство е прифатено и почитувано, тогаш целото општество е посилено и посреќно.

Македонците во Сплит не бараат ништо повеќе од тоа – да можат мирно да живеат, да ја зачуваат својата култура и

да придонесуваат онаму каде што се. И токму затоа, нивното постоење тука има посебно значење – како мост меѓу народите, како пример за соживот, и како дел од душата на Сплит.

Марта Жаја

Националните малцинства како дел од ИДЕНТИТЕТОТ на Сплит

Средба на градоначалникот Томислав Шута со претставници на националните малцинства од Сплит

ци, организирана преку четири совети, три претставници и петнаесет активни здруженија.

Оваа прва официјална средба на новоизбраниот градоначалник ја одразува неговата определба кон инклузивност и соработка. Тој истакна дека културното и општественото богатство што го

носат малцинствата е суштински дел од идентитетот на Сплит.

Соработка и почит

На приемот присуствуваа претседателите на советите на нацио-

налните малцинства, претставниците, како и членови на активните здруженија на Албанците, Бошњаци, Црногорците, Србите, трите македонски културни друштва, Унгарците, Полјаците, Русите, Словенците, Италијанците, Украинците, и Здружението на бошњачките бранители од Татковинската војна.

Meѓу присутните беше и претседателката на Македонското културно друштво „Македонија“, Марта Жаја.

Во фокусот на средбата беше потенцирана взаемната желба за продолжување и продлабочување на соработката преку проекти кои нема да бидат важни само за заедниците, туку и за пошироката јавност.

Со овој гест, градоначалникот Шута упати јасна порака: националните малцинства не се само дел од минатото, туку активни градители на современото лице на Сплит. Нивниот придонес, како што рече, заслужува видлива поддршка и уште посилен институционален вклученост.

Отворено општество

Во текот на средбата се разговараше за јакнење на соработката, продолжување на финансиската поддршка, за плановите за културно-уметничките проекти, како и нови можности во рамките на буџетот за 2025 година. Истакната е важноста за зачувување на идентитетот и традицијата на секоја малцинска заедница, како и нивниот вреден придонес во културниот живот на Сплит.

Претставниците на националните малцинства се заблагодарија за поддршката што им ја пружа градот Сплит и му го честитаа мандатот на градоначалникот Томислав Шута.

Од Град Сплит најавија дека продолжуваат да градат отворено и солидарно општество во кое сите граѓани, без разлика на своето потекло, имаат свое место и глас.

Марта Жаја

Во салата за состаноци на општинската зграда, новиот градоначалник Томислав Шута на 14 јули 2025 година организира средба со претставници на националните малцинства кои живеат и дејствуваат во Сплит. На територијата на градот живеат припадници на 22 различни национални заедни-

ДАР ОД СРЦЕ

– икона на Св. Никола за МКД „Илинден“

Во присуство на членовите и Управниот одбор на МКД „Илинден“, по завршувањето на седницата на 23 јули 2025 година беше извршено примопредавање на подарокот – икона на Св. Никола која на МКД „Илинден“ му ја подари Доксим Поповски

Дело на Саша Пановски

икона, дело на неговиот пријател и кум, за жал, починатиот академски сликар Саша Пановски, а претседателката на Друштвото тоа со воодушевување го прифатила.

„Боџи“ (La Bohème) од 1950 година, со која диригирал Ловро Матачиќ.

По потпишувањето на документот за примопредавање на иконата и врамената фотографија, претседателката Ивона, топло му се заблагодари, нагласувајќи дека најголемата вредност на иконата е во идејата и желбата таа да му се подари на Друштвото.

„Јас не знам која е вистинската вредност на оваа слика, но гестот што го направивте и што посакавте да ја подарите е многу поголем од секоја материјална вредност и за тоа ви упатувам огромна благодарност. Со овој чин јасно се гледа колку не почитувате и колку историјата на Македонија и Хрватска е поврзана, исто како што и ние Македонците живеаме под хрватското небо. Иконата ќе остане траен спомен и за идните генерации, а е веќе запишано дека е подарок од вас“, рече Дуноски Митев.

Гордана Квајо

Доксим Поповски (роден 1945 г.) од Скопје ја понуди личната своина – иконата на Св. Никола како подарок на МКД „Илинден“, од каде со задоволство и благодарност беше прифатена идејата, со намера да биде поставена во просториите на Друштвото и ветување дека нема да се комерцијализира. Со тоа доследно му се дава почит на авторот на уметничкото дело.

Доксим Поповски, по професија инженер по машинство, уште од младоста е врзан за Риека, каде што ја служел воената служба, а по студиите во Љубљана каде што ја запознал својата сопруга, секое лето од 1972 година доаѓаат на море во Риека, каде што живее дел од нејзиното семејство. Во случајни средби запозна Македонци кои живеат во Риека, некои членови на МКД „Илинден“ и повремено го посетува Друштвото каде што се запознава со работата на Друштвото и се сретнува со претседателката, Ивона Дуноски Митев и со Илија Христовулов, претседател на ЗМРХ.

Во летото 2024 година во разговор со Ивона ја споделува идејата да му подари на Друштвото една

Иконата на Св. Никола е дело на академскиот сликар Сашо Пановски (1943-2017) од Скопје, со димензии 47,5 x 68 см, техника темпера на дрво.

Пановски е роден во Скопје во 1943 година. Тој дипломирал сликарство на белградската академија, а подоцна дипломирал и сценографија со режија на Академијата во Софија. Имал ателје полно со слики и со икони во својот дом во Скопје и на Попова Шапка.

Сашо Пановски бил режисер во МТВ, сликар, спортист, освојувач на бројни медали во скијање на скијачки купови и познат тенисер. По заминувањето во пензија, постојано живеел на Попова Шапка, како еден од ретките кој во текот на целата година живеел во викенд населбата во неговата викендичка поради што и ја добил почесната титула „Градоначалник на Попова Шапка“. Во пензионерските денови доста сликал и викендичката ја претворил во ликовно ателје. Починал на 26 ноември 2017 година.

Освен иконата, Поповски подари и врамена фотографија од плакатот на премиерната изведба на операта

Зајакнување на врските и размена на искуства

Делегација од Кочани предводена од в.д. градоначалникот Венко Крстевски престојуваше на „Фестивалот на оризот“ во Скрадин и оствари бројни средби со претставници на локалната власт и претставници на Македонците во Хрватска

Во Скрадин, покрај Шибеник, на 14 септември 2025 година се одржа средба на претставници на Заедницата на Македонците во Република Хрватска и Хрватско-македонската тангента со делегација од македонскиот град Кочани. Во кочанската делегација беа вршителот на должноста градоначалник на Кочани, Венко Крстевски, и Гоце Манев, раководител на Секторот за финансии. Во оваа пригода се придружи и градоначалникот на Скрадин, Антонијо Брајковик.

Гостите од Кочани престојуваа во Скрадин по повод „Фестивалот на оризот“, кој го иницираше и замисли Дијана Катица, претседател на Хрватското здружение за туризам и рурален развој.

ЗМРХ длабоко сочувствува со трагедијата во Кочани

Во име на претседателот на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, Илија Христоулов, гостите ги поздрави Милена Георгиевска, главна уредничка на „Македонски глас“, која ги запозна

присутните со структурата на ЗМРХ и нејзините активности, бројните проекти, наставата по македонски јазик и култура во основните и средните училишта во Хрватска и со списанието на Заедницата на Македонците во РХ, „Македонски глас“.

Георгиевска потсети дека ЗМРХ длабоко сочувствува со големата трагедија на Кочани и беше меѓу првите која понуди помош.

Сашо Георгиевски, претседател на Хрватско-македонската тангента, ги запозна гостите со бројните активности на ова здружение, а Златомир Вујко, раководител на Комисијата за култура, ги посочи широките можности за понатамошна соработка.

Повелба за соработка

За време на престојот на македонската делегација во Хрватска беше потпишана Повелба за соработка меѓу Скрадин и Кочани, со што се создадоа темели за зајакну-

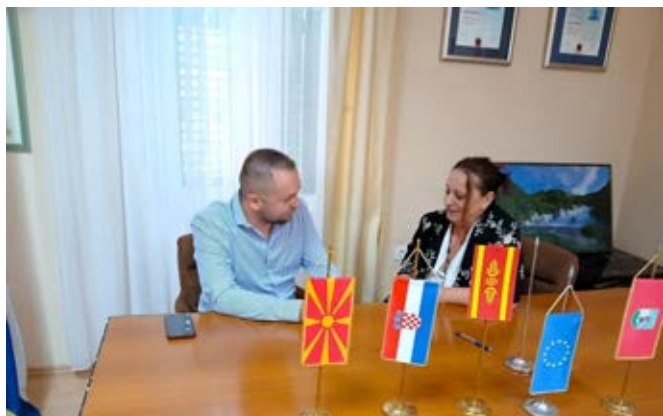
вање на меѓусебните врски и размена на искуства.

„Позитивните искуства од Скрадин ќе ни бидат од голема корист во Кочани“, рече Венко Крстевски.

На 15 септември македонската делегација оствари средба со градоначалникот на Шибеник д-р Жељко Бурик и со шибенско-книнскиот жупан, Пашко Ракиќ.

Во текот на посетата кај шибенскиот градоначалник, гостите се запознаа со развојните потенцијали на Шибеник и покажаа интерес за проектите ко-финансирани од европските фондови, но изразија и подготвеност за јакнење на културната и стопанската соработка, со цел градење мостови на пријателство меѓу Хрватска и Македонија.

М. Г.

„Рефлексии“ & „Сопранисимо“

Интересен мултимедијален настан се одржа на 25 јуни 2025 година во македонскиот Културно-информативен центар во Загреб. Публиката можеше да ги проследи отворањето на изложбата со назив „Рефлексии“ од областа на современата македонска уметност на академските уметници Бурим Укиќи, Агрон Абдули и Берат Бекири, и концертот „Сопранисимо“ на експресивна вокална музика – од интимната убавина на германските лидови и драматичниот шарм на италијанската опера, до богатите бои на македонските уметнички песни, на кој настапија македонските уметници, сопранистката и солистка во Македонската опера и балет, Злата Тошевска Димовска и пијанистката, професор и уметник, Маја Божиновска.

Изложбата ја отвори дирек-

торката на македонскиот КИЦ, м-р Мими Ѓоргоска Илиевска. Таа истакна дека се претставени делата на Укиќи и неговото магично, мистично, а истовремено реално, чисто, јасно и смилено сликарство, потоа на Бекири во чии дела доминираат апстрактни мотиви испреплетени со магијата на карпите и со моќна-

та разновидност на триаголниците, додека Абдули низ своите портрети ја претставува нераскинливата врска помеѓу човекот, општеството и природата ослободени од своите физички граници и изведени до апстракција.

Е. П.

Морето на дланка

Здружението за промоција на културата „КУЛТУРА СНОВА“ од Загреб, кое постои и дејствува 15 години, оваа година го одржа 14. Меѓународен поетски фестивал „Морето на дланка“ во Пула и Ровињ на 30 и 31 мај. Програмата почна во Пула со промоција на поезијата на Јелена Ќириќ од Прага. Потоа следеа промоциите на книгите издадени од „КУЛТУРА СНОВА“, на Неда Миленковски од Лабин и на збирката поезија „Момент за букви“, за која што беше речено дека е прва книга со рецензија на технологијата на паметната интелигенција. Поетесата Миленковски рече дека прво преку својот компјутер пратила една песна и за неколку минути паметната интелигенција ѝ одговорила и така неколку пати, потоа се осудила да ја испрати целата книга за која уредно добила рецензија.

Беа промовирани и книгите „Фестина ленте“ на Санела Хокиќ од Сараево и „Виножито“ на Вера Босази од Ровињ. Промоторка и водителка беше Љиљана Липовац од Загреб, а беше претставена и нејзината книга „Дневник истргнугих сјеќања“, што ја промовираше Славица Лончариќ Ѓугум.

Програмата продолжи пред црквата „Св. Антон Падовански“ со промоција на заедничката збирка поезија од 14. Меѓународен поетски фестивал „Морето на дланка“ во издание на „КУЛТУРА СНОВА“, при што беа доделени и благодарници, повелби и Златна плакета за 15 години постоење на „КУЛТУРА СНОВА“.

Во заедничката збирка на поезија се застапени и повеќе автори од Македонија кои присуствуваа на настаните во Пула и Ровињ, како што се Елеонора Николовска, Мир-

ко Томовски, Митре Мангоски Радождански и други, а исто така, и членови на литературната секција на МКД „Св. Кирил и Методиј“, Милена Златеска, Злата Кукуљ, Грацијела Путина, Радојка Крамар и Славица Лончариќ Ѓугум.

Вториот ден беше резервиран за Ровињ, кадешто се слушаа стихови и музика.

М. З.

Македонскиот КИЦ во соработка со Меѓународната смотра на фолклорот

донските релации на полето на афирмација на хрватските и македонските нематеријални добра запишани на листите на УНЕСКО. Трибината се реализира во соработка со македонската Управа за заштита на културното наследство.

Нематеријалното културно наследство

Од 16 до 20 јули 2025 година, улиците, плоштадите, парковите и сцените во центарот на Загреб беа живи и шарени од настаните на „59. Меѓународна смотра на фолклорот – Загреб“, традиционален и еден од најважните фестивали во областа на фолклорот и традиционалната култура во Хрватска. Бројни изведувачи од Хрватска, регионот и други земји од целиот свет ги претставија своите народни песни, ора, обичаи и народни носии.

Македонскиот Културно-информативен центар во Загреб, во соработка со фестивалот, на 19 јули со трибина и концерти го одбележи јубилејот 10 години од впишувањето на „Гласоечкото пеење Долни Полог“ на ургентната листа на УНЕСКО, со настапот на „Трио Гавровски“ заедно со Дарко Коцев, мултиталентиран инструменталист кој живее и работи во Германија. На двете главни фестивалски сцени, на плоштадот „Бан Јелачиќ“ и на сцената на „Грич“ (Градец), пред бројната загребска публика беа претставени двете нематеријални културни добра од листите на УНЕСКО, гласоечкото пеење и македонската гајда.

Покрај овие два настапи, во македонскиот КИЦ беше одржана трибина „Нематеријална култура и идентитети: хрватски и македонски добра на листите на УНЕСКО“. Главна цел на трибината беше промоција на македонското нематеријално културно наследство и продлабочување на хрватско-маке-

На трибината земаа учество хрватски и македонски експерти за заштита на културното наследство. Воведно излагање имаше м-р Мими Горгоска Илиевска, директорка на македонскиот КИЦ. Свои излагања имаа и Весела Честоева, директорка на Управата за заштита на културното наследство, д-р Мирела Хроватин од Институт за антропологија – Загреб, м-р Ивона Опетческа Татарчевска, национален координатор за Конвенцијата 2003 за нематеријално културно наследство на УНЕСКО, како и проф. д-р Твртко Зебец, уметнички директор на „Меѓународната смотра на фолклорот“.

Во рамките на трибината како ексклузивни гости настапија „Трио Гавровски“ од Тетово, едни од малкумината носители на „Гласоечкото пеење“ заедно со Дарко Коцев. Бројната публика, меѓу кои врвни

проучувачи на нематеријалното културно наследство, беше воодушевена од спектакуларниот настап на „Трио Гавровски“ и од фактот дека семејството Гавровски со децении ја негува оваа единствена пејачка традиција, пренесувајќи ја усно, исклучиво во рамките на едно семејство.

Гласоечкото пеење потекнува од Долни Полог, во селата под Шара и Жеден, и е признаено од страна на УНЕСКО во 2015 година како вокална полифона традиција на која ѝ треба ургентна заштита.

Оваа година во рамките на фестивалската програма на „59. Меѓународна смотра на фолклорот – Загреб“, од Македонија се претстави и фолклорната група „Копачка“, од с. Драмче, Делчево, уште едно македонско нематеријално добро впишано во УНЕСКО.

Е. П.

Разоткривање: Лидија Димковска и Румена Бужаровска

„13. Фестивал на светската книжевност“ во Загреб

Од 31 август до 4 септември 2025 година Загреб повторно беше центар на светската книжевност. „13. Фестивал на светската книжевност“, како и секоја година, ги претстави најголемите имиња од европската и регионалната сцена во Загреб и Хрватска. Овој пат, фестивалот опфати повеќе од 80 автори од 17 земји и над 30 програми, кои повеќето се одвиваа на трите сцени – во Хрватскиот народен театар, во книжарницата „Фрактура“ и галеријата „Крањчар“.

Потресна приказна

На 1 септември во ХНК се одржа трибина „Разоткривање“ со Лидија Димковска. Таа со моќни приказни за бегалството, идентитетот и отуѓеноста, воедно го претстави и

својот нов роман „Единствен матичен број“, издаден од „Фрактура“ (2025) и во превод на Борјана Прошев-Оливер од македонски на хрватски јазик. Преку судбината на семејството Аврам, романот носи потресна приказна и истражува што значи да се биде странец во туѓа земја, но и во сопствениот дом. Тоа е роман за загубата, тишината и потребата за припадност.

Разговорот на трибината го водеше писателката и наставничка во средно училиште Корана Свилар, а публиката имаше можност да ужива во топлината и искреноста на авторката, чии романи и збирки поезија се преведени на бројни јазици и наградени со престижни европски награди. Лидија Димковска (Скопје, 1971 година), е истакната македонска писателка, есеист, теоретичарка на книжевноста и преведувачка од романски и словенечки на македонски јазик. Член е на Друштвото на писателите на Македонија. Живее и работи во Љубљана, Словенија.

„Тони“

Последниот ден од фестивалот, на 4 септември, во големата сала во ХНК на трибината „Разот-

кривање“ гостуваше уште една позната македонска писателка, книжевна преведувачка и професорка, членка на ДПМ, Румена Бужаровска (Скопје, 1981 година). Нејзиниот роман „Тони“, издаден од „Фрактура“ (2025) и во превод на Ивица Баковиќ од македонски на хрватски јазик, стана вистински книжевен летен хит, а херојот Тони, лик што обожавате да го презирате.

Румена Бужаровска мајсторски создаде приказна за човек кого би сакале да го избегнеме во реалниот живот, но не можеме да престанеме да читаме за него во литературата. Поради нејзините писателски вештини, и романот „Тони“ и херојот Тони се истовремено горчливо трагични и бескрајно комични, исто како и многу непредвидливи „романи“ што ги пишува животот. Со авторката на трибината разговараше писателката и преведувачка Луиза Бухарауа.

Елизабета Петровска

КУЛТУРА

Македонски филмски фестивал и изложба

Македонската Амбасада во Хрватска и македонскиот Културно-информативен центар во Загреб, по повод 8 Септември, Денот на независноста на Македонија, организираа прво издание на патувачкиот Фестивал на македонски филм – „Македонски филмски класици“, со проекција на филмскиот опус на браќата Манаки

Отворањето на Фестивалот се одржа на 8 септември 2025 година во „Каптол Бутик Синема“ во Загреб, со проекција на целокупниот дигитално реставриран филмски опус на браќата Манаки, првите сниматели на Балканот.

Фестивалот свечено го отвори македонскиот амбасадор во Хрватска, Драган Ѓурчевски, упатувајќи благодарност до директорката на КИЦ, м-р Мими Ѓорѓоска Илиевска, и до директорот на Кинотеката на Македонија, Бошко Грујоски, за извонредната организација на настанот. По отворањето беше организиран коктел на кој присуствуваа бројни припадници на македонската заедница во Хрватска, претставници на локалните и централните власти, амбасадори и претставници на меѓународни организации.

Македонска кинематографија

Во рамките на фестивалската програма беа прикажани четири долгометражни и четири краткометражни играни филмови од македонската кинематографија – филмски остварувања на реномирани македонски режисерски имиња, меѓу кои се Столе Попов, Љубиша Георгиевски, Милчо Манчевски,

Димитрие Османли и Митко Панов.

Настанот беше организиран со поддршка на македонското Министерство за култура и туризам и во соработка со Кинотеката на Македонија, Советот на македонското национално малцинство за Град Загреб и Македонската православна црква во РХ, како и со „Хрватската мрежа на независни киноприкажувачи“, при што македонски филмови беа прикажувани од 8 до 30 септември во 13 градови во Хрватска.

Филмски плакат

Во просториите на македонскиот Културно-информативен центар во Загреб на 7 септември беше отворена и изложбата „Македонски филмски плакат 1952-2022“. Присутните имаа можност да разгледаат автентични плакати од антологиски македонски филмови, чии графички и ликовни решенија се вистински сведоци на културните и општествените промени, како и на развојот на филмот како уметност. Изложбата ја отвори македонскиот амбасадор во Хрватска, Драган Ѓурчевски.

Изложбата и Фестивалот ја доближија македонската култура и филмското наследство до хрватската јавност, потсетувајќи на заедничките културни врски и проникнувања што ја одбележаа некогашната заедничка филмска сцена. Истовремено, тие претставуваат и омаж на авторите, уметниците и плакатистите кои оставиле траен белег во историјата на македонскиот филм.

По повод Денот на независноста на Македонија, во организација на македонската Амбасада во Загреб и во соработка со Град Загреб, фонтаните пред Националната и уни-

верзитетска библиотека во Загреб и годинава на 8 септември беа осветлени со проекција на македонското знаме.

Елизабета Петровска

Културата која не излегува од своите граници не може да се нарече култура

Со богата и разновидна програма во Шибеник во организација на „Хрватско-македонска тангента“ одржани се „Деновите на македонската култура“, посветени на 8 Септември – Денот на државноста на Република Македонија

Настаните кои во текот на повеќе денови го доближија современото македонско творештво до публиката во Хрватска беа проследени со голем интерес и позитивни реакции во Шибеник и на Зларин. Во рамките на културната манифестација на 8 септември 2025 година во Музејот на Град Шибеник беше прикажан филмот „Стрмоглави“, во режија на Маја

Младеновска, а по сценарио на Томислав Османли. Публиката имаше можност да се запознае со филмот кој говори за животите изгубени во големите современи превирања и обидот за спасување на човечкото достоинство низ љубовта.

Претходно имаше свечено отворање на културната манифестација „Денови на македонската култура“ во Шибеник и литературни претставувања. На 3 септември манифестацијата свечено ја отвори советникот за култура на Претседателот на Република Хрватска, Здравко Зима, инаку истакнат хрватски писател. Тој посочи дека времето во кое живееме го одбележуваат судири и хаос и додаде дека манифестацијата „Денови на македонската култура“ слави духовно заедништво и ја слави културата, бидејќи култура која е изолирана, која не излегува од сопствените граници, од сопствениот двор, во крајна линија, не може ни да се нарече култура.

Празник на хрватско-македонското пријателство

Учесниците со видео порака ги поздравиле и македонскиот заменик министер за надворешни работи, Зоран Димитровски, кој честитајќи го Денот на државноста на Македонија, посочи дека оваа манифестација прераснува во вистински празник на хрватско-македонското пријателство. Со промоција на македонската култура, литература, филм, музика и со учество на македонски, хрватски и реги-

онални учесници во програмата на настаните во Шибеник се зајакнуваат хрватско-македонските врски и се слави нашето заедништво. Тој, исто така, ја посочи поддршката што Хрватска ѝ ја пружа на Македонија на нејзиниот пат кон ЕУ.

Поздравни обраќања имаа и жупанот на Шибенско-книнската жупанија, Пашко Ракиќ, а во име на градоначалникот на Шибеник се обрати Мирјана Журиќ. Поддршка за Македонија на нејзиниот европски пат изрази и Иван Гулам во својство на неговата нова функција – претседател на Заедничкиот советодавен одбор на ЕУ за Македонија. Во име на гостите од Македонија се обрати проф. д-р Соња Бојациева од Медицинскиот факултет во Скопје, која пишува и поезија.

Промоции

На љубителите на литературата им беа промовирани романите „Брод. Конзархија“ од Томислав Османли и „Единствен матичен број“ од Лидија Димковска, а на Зларин беше претставено книжевното и музичкото творештво на сестриниот уметник проф. д-р Владимир Мартиновски, декан на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

Промоторката на романот „Брод. Конзархија“, проф. д-р Лидија Капушевска Дракулевска, од Филолошкиот факултет во Скопје, посочи дека Османли возбудливо, со примеси на иронија и сатира (негови вообичаени наративни средства) на микро-ниво открива носталгичен човек проектиран во блиска, отугена и хипер-меркантилна иднина, а носталгијата има важно место во

овој роман.

Современата македонска писателка и преведувачка Лидија Димковска, која живее и работи во Словенија, добитничка на бројни награди, се претстави пред шибенската јавност на 5 септември. Во својот роман „Единствен матичен број“, низ судбината на семејството Аврам, говори за егзилот, идентитетот и отуѓеноста, прикажувајќи ја болната реалност на странец кој станува само број – во туѓина и во сопствениот дом. Промотор беше проф. д-р Владимир Мартиновски, декан на Филолошкиот факултет во Скопје, кој на својствен и инспиративен начин го претстави книжевното творештво на авторката Димковска, разговарајќи со неа за темите и мотивите кои ги обработува во своите дела. Публиката исто така имаше можност да поставува прашања, со што промоцијата прерасна во отворен и поттикнувачки дијалог.

„Од остров на копно кон остров на море“

На Меѓународната литературна средба на Зларин насловена „Од остров на копно (Македонија) кон остров на море (Зларин)“, посебно внимание привлече настапот на проф. д-р Владимир Мартиновски, каде беше претставена неговата книжевна и музичка работа, оста-

вајќи силен впечаток кај публиката.

- Владимир Мартиновски е една од водечките фигури на нашата современа поезија. Исклучителен талент, оригинален, автентичен, космополитски надарен со чувства и имажинација, ритмички пријатен, духовит, сестран; накратко поседува сè што е потребно да створи нов свет низ поезијата, но и во обичниот вистински живот, истакна промоторката проф. д-р Лидија Капушевска Дракулевска.

Авторот Мартиновски свиреше на изворни македонски инструменти кои за оваа прилика ги донесе од Македонија. На ова културно зближување учествуваа писатели, публицисти и новинари од Скопје, Загреб, Љубљана, Белград, Задар и Шибеник, создавајќи простор за размена на идеи и градење нови пријателства меѓу културните средини.

Промоциите на книгите отворија дијалог за современите теми и предизвици во македонското и поширокото регионално творештво. Посетителите низ сите содржини ги водеше Никола Урукало, уредник и

водител во „Радио ритам“.

Со завршувањето на „Деновите на македонската култура“ во Шибеник, уште еднаш беше потврдено значењето на културната соработка и меѓусебното почитување како мостови што ги поврзуваат народите и ги зближуваат традициите.

Милена Георгиевска

Отворени нови можности за соработка во здравството

Во напорите за продлабочување на соработката меѓу македонскиот и хрватскиот народ што ги вложува „Хрватско-македонска тангента“ беше и средбата на проф. д-р Соња

Бојаџиева, шеф на Катедрата за педијатрија на Медицинскиот факултет во Скопје, со раководството на Општата болница во Шибеник, каде беа искажани можности за идна соработка. Под мотото „Нови средби – нови можности“ се оствари средба на гостинката од Македонија со заменикот на директорот на Шибенската болница доц. д-р Марко Скелин, со д-р Данчи Миховилчевиќ, спец. по анестезиологија, реаниматологија и интензивно лечење и со помошникот на директорот за сестринство, Николина Вишњиќ

Јунанковиќ. Во текот на средбата разменети се различни искуства и отворени се нови бројни можности за соработка во подрачјето на медицината и здравствената нега.

Фолклорот и единството ги бришат границите

Градот Велика Горица повторно беше центар на фолклорната традиција и културната разновидност ова лето. Од 10 до 13 јули се одржа „24. Меѓународен фолклорен фестивал“, во организација на Фолклорниот ансамбл „Туропоље“, кој скоро четвртина век го негува и промовира народното наследство преку оваа универзално призната манифестација. Низ годините, фестивалот бил домаќин на дури 178 фолклорни групи од 5 континенти и 21 различна земја. Благодарение на ова, публиката од Велика Горица имаше можност да го доживее фолклорното наследство од речиси сите делови на светот.

И овогодинашното издание на фестивалот се одржуваше во градскиот парк „Д-р Фрањо Туѓман“. Покрај ревијалните настапи, на сцената со брилијантни изведби

настапија домаќините од ФА „Туропоље“ и нивните гости: Албанското културно друштво „Шкендија“ од Загреб, Младинскиот ансамбл „Елица“ од Пазарџик, Бугарија, ФА „Гоце Делчев“ од Битола, Македонија, КУД „Gołowanie“ од Даброва Горница, Полска, КУД „Препород“ од Дуго Село и ФА „Иван Горан Ковачиќ“ од Сисак.

Настапите беа следени и од стручно жири. На крајот, на фолклористите им беа доделени сертификати за учество на фестивалот, како и сертификати во пет натпреварувачки категории (според одлуката на жиријот). ФА „Гоце Делчев“ се закити со две награди, за најдобар општ сценски впечаток и најдобра кореографска изведба. Покрај овие признанија, ансамблот доби и официјално

признание за учество на фестивалот.

По настапите во Велика Горица, ФА „Гоце Делчев“ продолжи кон Осиек, каде заедно со МКД „Браќа Миладиновци“ одржа целовечерен фолклорен концерт, а потоа и во Охрид, каде настапи на Меѓународниот балкански фестивал.

На возвратна покана од ФА „Гоце Делчев“, ФА „Туропоље“ гостуваше од 18 до 31 јули на 55. Меѓународен фолклорен фестивал „Илинденски денови“ во Битола, меѓу останатите учесници од Полска, Грузија, Мексико, Индонезија, Швајцарија и домашните македонски фолклорни групи. Освен хрватска кореографија, ФА „Туропоље“ изведе и македонска фолклорна кореографија на сцената како знак на почит кон домаќинот, што предизвика посебно воодушевување кај публиката. Ова е пример како фолклорот и единството ги бришат границите и создаваат нови културни врски меѓу народите.

Е. П.

„Врхувшќина, мили крај“

Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула, на 22 јуни со хорот, оркестарот и фолклорот со водителите Зоран Гардашевиќ и Драгица Мартиновиќ беа поканети во местото Врх во Истра. Културната манифестација беше одржана под наслов „Врхувшќина, мили крај“ во организација на вокалната група „Вета“.

Покрај домаќините, гости во програмата беа МКД ИЖ „Св. Кирил и Методиј“, потоа клупата „Бошкарин“ и фолклорните групи ГД „Сокол Бузет“ и „Мжореткињи Бузет“. Коорганизатор на оваа манифестација е Месниот одбор „Врх“, а покровители: Град Бузет, Истарска жупанија и „Бузет Турист Борд“.

Претседателката на МКД ИЖ „Св. Кирил и Методиј“, Милена Златеска, истакна дека е многу задовол-

на што имаат можност да ја покажуваат македонската култура, посебно песната и орото.

М. З.

Битола и Осиек поврзани со традиционални ора и песни

Авата града-побратими, Осиек и Битола, продолжуваат со успешната соработка која се манифестира на различни нивоа. Ова лето, во рамките на „31. Денови на македонската култура“ на гости на МКД „Браќа Миладиновци“ во Осиек им беа членовите на Фолклорниот ансамбл „Гоце Делчев“.

По успешниот настап на манифестацијата „Илинденски денови“ во Велика Горица на 13 јули 2025

година, ансамблот дојде во Осиек. ФА „Гоце Делчев“ има над 200 члена распоредени во неколку групи. Претседателот на ФА „Гоце Делчев“, Бранко Жежовски, поздравувајќи ги присутните, рече дека во Хрватска си поминале многу убаво и дека ги изградувала поканата за настап во Осиек, а се надеваат дека соработката меѓу градовите ќе продолжи и во иднина.

Заедничкиот настап на членовите на МКД „Браќа Миладиновци“ и ФА „Гоце Делчев“ беше организиран во салата „Тења“, пред публика која со радост и со аплаузи ги награди двете друштва. МКД „Браќа Миладиновци“ настапија со неколку ора предводени од водителката на секцијата

Мирта Гало, и со сплет македонски песни со кои се претставија распеаните „Вардарки“ предводени од Борис Трајановски. Кај гостите особено пленеше најмладиот, седумгодишниот Матеј Здравковски кој, голем речиси колку самиот тапан, свиреше со неверојатна љубов.

Настанот го поздрави и Владимир Хам, потпретседателот на Советот за националните малцинства на Р. Хрватска, кој ја нагласи важноста од негувањето на македонско-хрватските врски и ја пофали соработката помеѓу МКД „Браќа Миладиновци“, Заедницата на Македонците во Република Хрватска и Советот за националните малцинства на Р. Хрватска.

J. T.

Долго, топло, разиграно и распеано лето

За МКД „Браќа Миладиновци“ и службено нема годишен одмор. Секциите настапуваат и во текот на јули и август, па така македонскиот мелос се слушаше од Ораховица преку Церна до Вилево.

„Настапуваме зашто ја претставуваме Македонија и ја негуваме соработката и со Матицата на Словациите, и со КУД „Томислав“ – Церна, и со општината Вилево. Неко-

гаш оди само една секција, друг пат сме сите заедно. И не е тоа најважно. Најважно е дека нè канат затоа што сведочат за нашата љубов кон татковината, традициите и јазикот“, рече Борис Трајановски, претседателот на Друштвото за настапите на секциите.

Најнапред беа „19. Средби на Словациите и пријателите“ кои оваа година се одржаа на 5 јули во Зовковиот гај, покрај Ораховица. Во прекрасниот амбиент својот фолклор го претставија бројни друштва – пријатели на Словациите на манифестацијата организирана во чест на жетвените свечености. На централниот настан настапи пејачката сек-

ција „Вардарки“ со сплет македонски народни песни под водство на Борис Трајановски.

Кон средината на месецот, на 20 јули, инструменталистите на „Т’га за југ“ настапија во Церна, на „46. Жетвени свечености“ во организација на КУД „Томислав“ и општината Церна. Ама не останаа само на свирењето: Зоран Ракас и Драган Лазаревски и запеаја со гитара и хармоника, а публиката весело им се придружи пеејќи во ритмот на „Битола, бабам Битола“ и другите прекрасни традиционални песни.

На 23 август фолклорната секција „Танец“ гостуваше на „15. Смотра на фолклорот – од коноп до лен, ткаена вреќа“ на чиешто отворање присуствуваше и Наташа Трамишчак, жупанката на Осиечко-барањската жупанија. Помеѓу девет друштва, МКД „Браќа Миладиновци“ се претстави со неколку традиционални македонски ора, и доби заслужени и богати аплаузи.

J. T.

Успение на Пресвета Богородица

Во предвечерието на празникот Успение на Пресвета Богородица, Неговото Високопреосвештенство Митрополитот Европски г Пимен, во Македонската православна црква во Загреб, служеше празнична вечерна Богослужба и произнесе поучно празнично слово

Втредента на самиот празник, Мајката Божја си ги собра своите верни чеда од Загреб но и од цела Хрватска. Протојереј-ставрофор Кирко Велински во својата проповед истакна: „Денеска ние стоиме молитвено пред нејзиниот одар и на средината на црквата ја гледаме иконата на Мајката Божја. Ние го гледаме нејзиното спокојно лице, го гледаме нејзиниот лик и благодатна светлина. А тоа е така, затоа што таа е исполнета со благодатта на Светиот Дух. А онаму каде што е Светиот Дух, таму се секогаш радоста, чистотата и сите други дарови кои што нè поткрепуваат на патот Господов.“

Тој натаму додаде дека Бого-мајката го сочувала девството и во раѓањето.

Пресвета Мајко Божја, помагај ни!

- Тоа е голем дар од Бога – да се сочува целомудрието. До неа не се доближила никаква нечистотија, не се доближил никаков грев, па затоа

и не била допрена ниту од телесната распаѓливост. За Богородица ние пееме – во твоето успение не си нè оставила. Тоа сведочи дека каде и да се наоѓаме и ја повикуваме Богородица за помош, Таа секогаш притекнува и приоѓа кон нас, ги брише нашите солзи, ги зема нашите немоќи и на нејзините раце ги носи пред својот Божествен син. Празнувајќи го денес Успението на Пресвета Богородица, поточно нејзиното преселување на небесата, посакуваме Таа да ни постане наша застапница пред престолот на нејзиниот Син и наш Господ. Да веруваме и да се надеваме дека Мајката Божја никогаш нема да нè остави без нејзина помош и дека секогаш ќе ни биде пато-водителка и помошница во сите наши животни грижи и тешкотии. Затоа да ѝ се обратиме со зборовите: Пресвета Мајко Божја, помагај ни. Амин! – посочи отец Кирко.

Икона и медалјон

Благочестивото семејство Дарко, Даниела, Исидора и Тамара

Спиркоски даруваа преубава икона со ликот на Пресвета Богородица, а отец Кирко изрази голема благодарност од името на Управниот одбор на МПЦО „Св. Злата Мегленска“ и посака Мајката Божја да им биде постојана Молитвеница пред Бога.

На овој голем празник по прв пат на Светата литургија присуствуваше и назначениот македонски амбасадор во Хрватска, Драган Ѓурчевски со својата сопруга. Отец Кирко му посака благословена и плодотворна дипломатска служба и го поздрави во името на игуменијата Св. Злата, Митрополитот Европски г Пимен, претседателот на УО, Невен Сукаровски со сите членови, вработените, волонтерите, верниците и изрази надеж за натамошно унапредување на односите помеѓу Македонија и Хрватска. Во знак на искрена почит и благослов му врачи медалјон од црквата.

Протојереј-ставрофор
Кирко Велински

Три децении МПЦО „Св. Јоаким Осоговски“

Македонската православна црковна општина „Св. Јоаким Осоговски“ од Пула го прослави својот триесетти роденден на 30 август 2025 година. Свечената богослужба се одржа во црквата „Св. Фрањо“ во Пула, предводена од Неговото Високопреосвештенство, Митрополитот Европски г. Пимен, во присуство на протојереј-ставрофор Кирко Велински, парохискиот свештеник за Истарската и Приморско-горанската жупанија, Дејан Белчовски, како и парохискиот свештеник од Копер, Дејан Миловски.

Свеченоста и молитвата беа исполнети со духовна длабочина и радост во преполната црква. Многу верници од целата Истарска жупанија, кои се подготвуваа за време на Богородичните пости, се причестија со Телото и Крвта Христови, меѓу кои и голем број деца.

На овој значаен ден беа доделени благодарници на верниците кои на 14 август 1995 година беа дел од Иницијативниот одбор за основање

на Македонската православна црква во Пула. Благодарници беа доделени за покојните членови Ратко Димовски, Томе Марковски, Марија Марковска, Бошко Илијоски, а ги примија нивните деца, потоа на Олга Ангеловска, Никола Стојаноски, Мимоза Димовски, Раде Ѓорѓиоски, Станка Ѓорѓиоска, Благица Палко и Ратко Златески.

Посебни благодарници беа доделени и на Град Пула, на фра Ѓуро Вурадин и на протојереј-ставрофор Кирко Велински.

По богослужбата, во просториите на Советот на македонското национално малцинство за Град Пула беше организирана Трпеза на љубовта, подготвена од кумовите, семејството Смилески, и од Управниот одбор на МПЦО „Св. Јоаким Осоговски“. Кумови за наредната година се семејството Мишевски.

За овие 30 години постојно, голема заслуга имаат сите

членови на работните тела кои со посветеност ја сочувале, негувале и сведочеле својата вера во оваа втора татковина. Особена благодарност им се упатува и на сите верници од Истарската жупанија кои редовно и со голема вера присуствуваат на богослужбите.

Управниот одбор ја користи оваа прилика да им се заблагодари на сите кои на било кој начин ја поддржувале МПЦО „Св. Јоаким Осоговски“ низ сите овие години.

Михаела Златеска

Дуовден во Пула

Македонската православна црковна општина „Св. Јоаким Осоговски“ од Пула на 8 јуни 2025 година го одбележа верскиот празник Дуовден или Педесетница, педесет дена од Велигден кога Христос воскреснал. Светата литургија беше одржана во црквата „Св. Фрањо“ во Пула, а ја предводеше отец Дејан Белчовски, кој ја опслужува парохијата на МПЦ во Риека и Пула.

Верниците од Истарската жупанија дојдоа на овој ден со молитва и вера во Господ и заедно со отец Дејан се помолија за здравје и среќа, а и си спомнаа за најблиските покојни кои почиваат во мир во својата татковина или на друго место. Беше направен парастос со читање

на имињата на покојните за кои присутните сакаа да си спомнат.

По богослужбата, присутните верници продолжија да се дружат во просториите на Советот на македонското национално малцинство за Град Пула. Таму чекаше полна трпеза, каде сите си подадоа за душа за покојните, како што е традиција во татковината. Отец Дејан ја богослови трпезата и им се заблагодари на сите присутни за грижата за црковната општина во Пула, како и за целата организација на работните тела на МПЦО. Со убави зборови за подобро утре, а и разговор за наредните настани кои треба да се одработат до крајот на година, заврши оваа средба со отец Дејан.

М. З.

Критичко-есеистички вреднувања

Новиот труд „Преплетувања“ на македонскиот писател и научен работник Васил Тоциновски е јубилејна десетта книга книжевна критика и есеистика, а издавач е редакцијата на најстарото македонско книжевно списание „Современост“

Годржината ја составуваат шесестина текстови за изданија на македонски и автори од балканските литератури од новата тековна продукција и за одредени појави и состојби во македонската културна современост. Секој текст е своевиден творечки профил со елементарни биографски податоци, а книжевниот резултат се разгледува и толкува, децидно се одредуваат неговите тематски и поетички посебности не само во опусот на разгледуваниот писател, туку и во традицијата и континуитетот на националната литература на која што припаѓа авторот.

Во поговорот Славчо Ковилоски децидно забележува дека Тоциновски „трага по автор кој постојано умее да изненади со различни квалитети при создавањето; потоа, тој автор мора да понуди нови теми и мотиви, без разлика на годините или поетската припадност; оваа поинаква поетика треба да биде видлива од дело во дело; треба да поседува естетски и етички вредности, со потенцирање на второво, бидејќи во низа други текстови низа години наназад Тоциновски ја потенцира оваа димензија на делото и неговиот создавач; и на крајот, авторот да биде автохтон, односно да не подлегнува под туѓи влијанија, да не презема и копира туѓи поетски, за да може да создаде книга од која избиваат внатрешните чувства, не пресликани, туку длабоки и невидливи сè до моментот на нивното обелоденување“.

Македонско-хрватски врски

Авторот со подеднаква страст и почит разгледува и вреднува дела од поезијата, прозата, книжевноста за деца и млади, драмски дела, книжевна историја, критика и есеистика. Посебно се задржува на темата

авторите како своевиден став за целината во која најдобро, најуверливо се потврдуваат со самобитноста на пишаниот збор како релевантен знак на традицијата и континуитетот на една национална книжевност и нејзиното место и значење во големото семејство на светската литература.

И во оваа книга Васил Тоциновски посебно внимание посветува на македонско-хрватските врски.

Пишува за нови дела од Горан Калоѓера, Јагода Кљаиќ, Ана Дукиќ Зупчиќ, Милена Златеска, Мирјана Мајиќ и за Лекторатот по македонски јазик во Риека. Тие ставови за пресоздавање на животот и на вистината во литература како повозвишена и трајна вредност произлегуваат од мерата за универзалните димензии на пишаниот убав збор.

Во неколкуте понови книги Тоциновски посебно внимание посветува на одредени состојби создавајќи читливи и примамливи есеи за нешта кои менуваат и надградуваат со нови информации и знаења. Ги одбележуваме прилозите за преводот од ракопис, Горан Калоѓера и Македонија, „Современост“ – поглед кон иднината, скопски фотографии и приказни, за битолскиот учител Радован П. Цветковски. Книгата „Преплетувања“ на Васил Тоциновски е своевиден летопис за состојбите и резултатите на македонската литература во овие неколку последни години, со онаа древна порака оти писателот нема да го промени светот, но секако оти без него тој би бил посиромашен и безначаен. Тоа е ликот на нејзиното височество книжевноста.

Елизабета Петровска

и мотивите, ликовите и карактерите. Наративноста го заокружува полето на интерес со истакнување на автономната поетика и естетските резултати. За него исто така нема граници и во генерациската припадност на

НЕОПХОДНИ РЕЧЕНИЧНИ ЧЛЕНОВИ: ПРЕДМЕТИ И ПРИЛОШКИ ОПРЕДЕЛБИ

Предметите (објектите) и прилошките определби ги нарекуваме **неопходни** членови на реченицата затоа што има глаголи што не можат да оформат комплетна реченица без некој од нив. На пример, глаголот *гради* не може да оформи комплетна реченица без подмет и директен предмет, глаголот диктира и за да оформи комплетна реченица треба да одговори на прашањата: *кој?* (подметот), *што?* (директниот предмет), *кому?* (индиректниот предмет). Глаголот *излезе* не може да оформи комплетна реченица ако одговори само на прашањето *кој?* (во врска со подметот), туку треба во таа реченица да биде застапена и прилошка определба за место.

ВИДОВИ ПРЕДМЕТ

Во зависност од врската што се воспоставува меѓу именските членови во реченицата, од една, и прирокот, од друга страна, разликуваме три вида предмети: **директен, индиректен и предлошки (или: предмет со предлог).**

Директниот предмет (објект) е оној именски член во реченицата врз кој непосредно, директно преминува дејството на прирокот. Одговара на прашањата: *кого? што?* Во активни реченици со овој предмет го именуваме трпителот, поднесувачот на дејството: – *Здравко читал книга.*; – *Марија ќе пишувала писмо.*; – *Дедото и бабата чуваат кокошки.*; – *Заедно анализираваме задачи.*; – *Почитувам искрено*

ни луѓе. Како што се гледа, директниот предмет се јавува секогаш без предлог. За да можеме полесно да утврдиме што е подмет, а што директен предмет во една реченица, треба секогаш да тргнуваме од прирокот: неговото лице, род и број можат во најголем број случаи да ни помогнат да го откриеме подметот, затоа што подметот и прирокот се согласуваат меѓу себе врз основа на овие категории, а директниот предмет – не. Да ја земеме последната реченица: прирокот е во прво лице еднина – подметот не е изразен, но информација за него добиваме од самата глаголска форма: *јас*. Именската група *искрени луѓе* одговара на прашањето *кого?* и претставува директен предмет.

Лидија Георгиева
Постојан судски преведувач од македонски на хрватски јазик и обратно
(Според „Македонски јазик“, Просветно дело АД, Скопје, 2001)

bez jezičnih
prepreka...

TRANSLATION AGENCY
beyond language
barriers...

Bekos
Zagreb, Croatia

e-pošta: bekos@bekos.hr • Siget 18c/6. kat • Tel. 01 6525 750/Mob. 091 572 33 88 •

PREVODITELJI I SUDSKI TUMAČI ZA MAKEDONSKI, BUGARSKI, UKRAJINSKI, ENGLISKI, NJEMAČKI, SLOVENSKI, TALIJANSKI, FRANCUSKI I OSTALE JEZIKE

Stručni i kvalitetni prijevodi s područja prava, gospodarstva, medicine, farmacije, religije, arhitekture, građevine, strojarstva.

OBRATITE NAM SE S POVJERENJEM!

Смотра на фолклорот во Брибир

Риека. „Илинденци“, како и секогаш, ги воодушевија и гостите и домаќините пеејќи ги песните „Македонско девојче“, „Цреша“ и „Мома оди на вода“ и играјќи Пајдушко оро.

Присутните можеа да уживаат во раскошот на боите, носиите, танците, инструментите и стиховите.

По завршувањето на Смотрата, за учесниците во програмата следеше освежување со одлично подготвена храна и пијалаци, а за музичкиот дел се погрижи групата „Алегро“, па се пееше и играше уште долго во ноќта.

Г. К.

Во годишната „Петрова во Брибири“ (Петрова во Брибири) понуди, како и претходните, богатство на содржини за сите генерации. Богатата четиридневна програма започна на 28 јуни, а врвот на прославата беше следниот ден, кога улиците и плоштадите на Брибир ги исполнија мирисите на сочниот гулаш, сè во рамките на натпреварот во готвење на котле. Вечерта, пак, се одржа Смотра на фолклорот на летната сцена во стариот град.

Присутните ги поздравиле претседателката на КУД „Брибир“, Ксенија Хреља, а Смотрата ја отвори началникот на општина Винодол, Даниел Грбиќ.

„Ги поздравувам сите Брибирци, а особено гостувачките културно-уметнички друштва кои дојдоа да

ни го покажат она што им е својствено, односно нашиот автохтон хрватски фолклор. Денес е топло, ќе биде ова и топла ноќ, и се надевам дека сите добро ќе се забавуваме.“ Тој додаде дека секогаш биле добри домаќини и такви ќе останат, и воедно им го честита празникот Петровден на сите жители на Брибир.

Покрај домаќинот КУД „Брибир“, беа присутни и КУД „Свети Ловре“ од Врси, КУД „Виница“ од Винодол, вокалната група „Фијансент“ од КУД „Д-р Ангун Барац“ од Грижане и како посебни гости беа фолклорната, пејачката и музичката група на МКД „Илинден“ од

*Prijevod osobne,
poslovne,
pravne i
medicinske
dokumentacije s
ovjerom
sudskog tumača
za građane i
tvrtke.
Prijevod
stručnih
tekstova.*

ZAUM PRIJEVODI

engleski njemački arapski
makedonski slovenski
srpski bosanski

Maksimirska cesta 40
Zagreb 10000

M: 095/5969-047 T: 01/7789-311

E: zaum.prijevodi@gmail.com

www.zaum-prijevodi.hr

ВКУСОВИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

СЛАВСКА САЛАТА СО МАКАРОНИ

Потребно е: 250 г макарони во вид на машинички, варени во солена вода со малку маслиново масло, 300 г шунка сечена на коцки, 250 г рендан кашкавал, 150 г конзервирана пченка („шеќерац“), 150 г конзервиран грашок, 120 г ситно исечкани црни маслинки (12-13 маслинки), 4-5 кисели краставички сечкани на коцки, 1-2 лажички сенф, 1 поголема туба мајонез, сол и маслиново масло.

Подготовка: Во подлабок сад се ставаат прво сварените макарони, а потоа со постојано мешање се додаваат сите останати состојки. Сè се соединува и салатата се става во фрижидер да се олади. Се сервира декорирана и се служи како предјадење со проја и пите или како прилог на главно јадење со печено месо.

РАСТУРЕНИ ПИПЕРКИ

Потребно е: 700 г зелени благи пиперки, 300 г мелено мешано месо, 1 главица кромид, 1 домати, 1 компир средна големина, 3 чешниња лук, 150 г ориз, масло, сол, бибер и магдонос.

Подготовка: Во тава на масло се пропржува сечканиот кромид и се додава меленото месо. Кога ќе се испржи се трга на страна. Пиперките се мијат и се сечкаат на коцки. Се пржат на масло во тенце-

ре додека не омекнат. Потоа се додаваат оризот, компирот и доматиот сечкани на коцки, и продолжува да се пржи со повремено мешање. На крајот се додаваат меленото месо со кромидот и ситно сечканиите чешниња лук, се зачинува со сол и бибер по желба и се пропржува. Се додава и малку вода, се промешува и се става во рерна да се потпече на 200 степени околу половина час. Се украсува со магдонос.

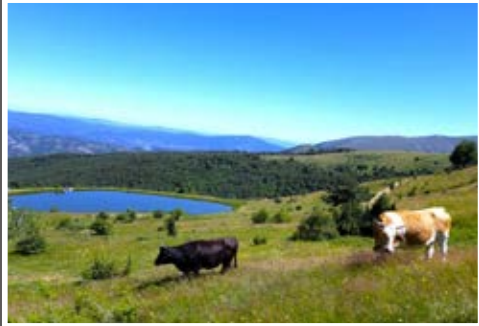
ЧОКО-ЛЕШНИК КОЛАЧИЊА

Потребно е: 2 јајца, 50 г шеќер, 200 г путер на собна температура, 400 г бело брашно, 2 прашка за печиво, 200 г сечкана чоколада за готвење (може и повеќе) и 300 г лешници, сечкани и потпечени.

Подготовка: Сите состојки

се мешаат заедно и се обликуваат топчиња. Чоколадата се додава во оладено тесто за да не се растопи. Се редат во плехот од рерната на масна хартија и се печат брзо, 8-10 минути на 200 степени.

Е. П.

На падините на Осоговските планини, оддалечено околу 10 км од градот Крива Паланка, се наоѓа едно од најживописните места во источна Македонија – езерото Калин Камен. Создадено е вештачки, на местото на некогашното истоимено село и под истоимениот планински врв, но природата одамна го прифатила во своето крило и му подарила шарм каков што имаат само ретки места.

Калин Камен не е само место за љубителите на природата, туку и за оние што бараат инспирација и спокој. Сместено на надморска височина од околу 1500 м, езерото претставува вистинска оаза на мир и свежина. Со својата смарагдно-зелена вода, во околниот планински пејзаж, тоа претставува вистинско прибежиште за сите што бараат мир далеку од градската врева.

Посетителите најчесто го избираат летниот период, кога водата ја одразува сончевата светлина, но вистинска-

та убавина на Калин Камен може да се почувствува во текот на целата година. Пролетта му дава нов живот исполнет со птичја песна, есента го обојува со топли нијанси, а зимата го претвора во мирна и мистична слика од бела бајка.

Легендите велат дека името е симбол на сила и издржливост, исто како и ова езеро што пркоси на времето и останува вечен сведок на убавината на Осоговските предели. Некој овчар по име Калин, нашол засолниште на планината за време на силна бура. Неговата храброст и врска со земјата станале легенда, а врвот бил именуван во негова чест, симбол на човечка издржливост во хармонија со природата. Во македонскиот фолклор Калина е симбол на чистота, заштита и вечна убавина. Името Калин Камен претставува „цврст“ или „цветен камен“, поетски спој на сила и грациозност, како и самата природа што го опкружува.

Езерото е лесно достапно од Крива

Паланка и со својата питомост и разновидната флора и фауна, бујната шума, патеките под шумливите брези, дивите јагоди, цветните пасишта, ливадите со јаглики и лековити билки, мајчина душица, боровинки, шипинки и изобилството на шумски печурки, претставува одлична дестинација за еднодневни излети, за набљудување на залезот на сонцето и на ѕвездите.

Ова мало, но волшебено богатство исполнето со мирис на планинска свежина, карпести гребени со панорамски погледи, колиби со бачило, планинска и ловечка куќичка, видововци, излетнички места и мал спортски центар, нуди идеални услови за одмор и рекреација. Со сè поголем интерес кај туристите, Калин Камен станува една од препознатливите атракции, потсетувајќи дека Македонија крие уште многу недопрени природни бисери кои заслужуваат внимание и зачувување.

Елизабета Петровска